

SFCR 2017
DSW ZORGVERZEKERAAR

Verslag inzake de Solvabiliteit
en de Financiële Toestand

Inhoud

1.	Inleiding	4
2.	Samenvatting	5
3.	Activiteiten en resultaten	7
3.1	Activiteiten.....	7
3.1.1	Belangrijke interne en externe gebeurtenissen	7
3.1.2	Trends	8
3.1.3	Doelstellingen en strategieën	9
3.1.4	Aantal medewerkers	11
3.1.5	Verbonden ondernemingen	11
3.1.6	Resultaat en ontwikkeling Eigen Vermogen	12
3.2	Resultaten uit verzekeringsactiviteiten.....	13
3.3	Resultaten uit beleggingsactiviteiten	14
3.4	Resultaten uit overige activiteiten	14
3.5	Overige informatie	14
4.	Governance	15
4.1	Governancebeleid DSW Zorgverzekeraar	15
4.1.1	Bestuurlijke structuur.....	15
4.1.2	Concernstructuur.....	18
4.1.3	“3 Lines of defense”	18
4.1.4	Beleidslijnen	19
4.2	Deskundigheid en betrouwbaarheid	19
4.3	Risicomanagement.....	20
4.3.1	Beleid inzake risicomanagement.....	20
4.3.2	Risicobereidheid	21
4.3.3	Risicomanagementfunctie	21
4.3.4	ORSA (Own Risk and Solvency Assessment)	22
4.4	Interne risicobeheersing en compliancefunctie	23
4.4.1	Interne risicobeheersings- en controlesysteem	23
4.4.2	Compliancefunctie	23
4.5	Interne-auditfunctie	24
4.6	Actuariële functie	24
4.7	Uitbesteding	25
4.8	Toezicht.....	25
4.9	Overige informatie	25
5.	Risicoprofiel	26
5.1	Verzekeringstechnische risico's	26
5.2	Marktrisico	28
5.2.1	Renterisico.....	28
5.2.2	Koersrisico.....	29
5.2.3	Valutarisico.....	29
5.2.4	Concentratierisico.....	29
5.3	Tegenpartijkredietrisico	30
5.4	Operationeel risico	30
5.5	Overige risico's	32
6.	Financiële positie op Solvency II grondslagen.....	33
6.1	Solvency II balans	33
6.2	Informatie over de waardering van activa	34
6.3	Informatie over de waardering van technische voorzieningen	35
6.4	Informatie over de waardering van andere verplichtingen	36
6.4.1	Andere verplichtingen	36
6.4.2	Garanties en niet uit de balans blijvende verplichtingen.....	36
6.5	Overige informatie	37

7.	Kapitaalbeheer	38
7.1	Hoofdlijnen van het kapitaalbeleid.....	38
7.2	De structuur, het bedrag en de kwaliteit van het Eigen Vermogen.....	38
7.3	De solvabiliteit van DSW Zorgverzekeraar.....	39
7.3.1	Samenstelling van het kapitaalvereiste.....	39
7.4	De berekening van de SCR.....	39
7.5	Verschillen tussen de standaardformule en intern model.....	40
7.6	Niet-naleving van de MCR en de SCR.....	40
7.7	Overige informatie	40
	Bijlage 1 : Normenkader.....	41
	Bijlage 2 : Lijst met gebruikte afkortingen	42

1. Inleiding

Vanaf 1 januari 2016 is Solvency II van kracht. Solvency II is het raamwerk voor prudentieel toezicht op verzekeraars. In dit nieuwe toezichtkader zijn Europese regels opgenomen voor de uitoefening van het verzekeringsbedrijf. Het doel van het nieuwe toezichtkader is de bescherming van polishouders. Belangrijke uitgangspunten van Solvency II zijn de invoering van risicogebaseerde kapitaaleisen en waardering van de balans op marktwaarde.

Onderdeel van Solvency II is de verplichte publicatie van een rapportage bedoeld voor de polishouders. Het betreft een openbaar rapport inzake de solvabiliteit en de financiële positie, ook wel aangeduid met de Engelse afkorting "SFCR¹" (Solvency & Financial Condition Report).

In dit rapport wordt indien van toepassing verwezen naar andere documenten die al aan toezichthoudende autoriteiten verstrekt zijn of samen met deze rapportage verstrekt worden als bijlage.

Dit rapport is opgesteld aan de hand van de richtlijnen die daarvoor in de Solvency II regelgeving zijn vastgelegd. Dit normenkader is in bijlage 1 opgenomen.

De openbare staten zijn opgenomen in een aparte bijlage op de website.

Door het verplichte normenkader vertoont deze rapportage inhoudelijk een grote mate van overlap met het door ons gepubliceerde Maatschappelijk Verslag 2017 en de Jaarrekening 2017.

De in dit rapport gepresenteerde cijfers zijn in duizend Euro, tenzij specifiek anders vermeld. Door afronding kunnen zowel kleine verschillen in optelling in de diverse tabellen ontstaan als kleine verschillen met de bedragen in de jaarrekening.

---

¹ In bijlage 2 is een lijst met gebruikte afkortingen opgenomen

2. Samenvatting

Activiteiten en resultaten

De activiteiten van DSW Zorgverzekeraar bestaan uit het uitvoeren van de Zorgverzekeringswet (Zvw) voor gemiddeld 506.000 verzekerden in 2017. Het aantal verzekerden is per 1 januari 2018 gestegen naar bijna 535.000, een stijging van 6%.

De bedrijfsopbrengsten bedroegen € 1.147 miljoen. Het boekjaar 2017 is afgesloten met een positief resultaat van € 22,4 miljoen.

Het technische resultaat op het lopende jaar is positief als gevolg van met name lagere zorgkosten en lagere beheerskosten dan verwacht. Daarnaast is ook het resultaat op eerdere jaren positief en is er een minder negatief resultaat op verplicht Eigen Risico dan verwacht. Ook het niet-technische resultaat is positief.

Governance

DSW Zorgverzekeraar is een onderlinge waarborgmaatschappij met uitgesloten aansprakelijkheid. DSW Zorgverzekeraar kent statutair de volgende drie organen:

- de Ledenraad;
- de Raad van Commissarissen;
- de Raad van Bestuur.

In 2017 zijn er geen wijzigingen geweest in de samenstelling van de Raad van Bestuur en in de samenstelling van de Raad van Commissarissen.

Bij de inrichting van de governancestructuur is ervoor gekozen om van de vier verplichte sleutelfuncties alleen de Actuariële Functie uit te besteden. Een en ander zal nader worden toegelicht in hoofdstuk 4.

Risicoprofiel

In hoofdstuk 5 gaan we nader in op het risicoprofiel van DSW Zorgverzekeraar.

In het risicoprofiel hebben zich gedurende het verslagjaar 2017 geen grote wijzigingen voorgedaan.

Het verzekeringstechnische risico, met name het risico dat de schadelast hoger zal uitkomen dan de premie-inkomsten, is het meest essentiële risico van de verzekeraar. Dit risico is inherent aan de activiteiten van de verzekeraar.

Andere risico's hangen samen met de bedrijfsvoering van de verzekeraar, zoals marktrisico's, tegenpartijrisico's en operationele risico's.

Solvabiliteit

Het beschikbare Eigen Vermogen voor de solvabiliteit is in 2017 gestegen naar € 265,3 miljoen. Eind 2017 bedroeg de solvabiliteitsratio op Solvency II grondslagen 144,8%. In deze ratio is de stijging van het aantal verzekerden per 1 januari 2018 opgenomen volgens de regels van Solvency II. De streefsolvabiliteit, conform het in de ORSA (Own Risk & Solvency Assessment) 2017 opgenomen kapitaalbeleid bedraagt per ultimo 2017 129%. In de ORSA is vastgesteld dat deze marge adequaat is gezien de risico's die op langere termijn kunnen optreden.

De ontwikkeling van de solvabiliteit is als volgt:

(x 1.000 euro)	2017	2016	2015
Beschikbaar Eigen Vermogen (SII)	265.266	243.844	266.642
Solvency Capital Requirement (SCR)	183.156	175.194	175.926
Solvabiliteitsratio	144,8%	139,2%	151,6%

Jaarlijks wordt in de ORSA (de eigen risico en solvabiliteitsbeoordeling) getoetst of het beschikbare eigen vermogen adequaat is gezien de aard van de risico's. In de in 2017 uitgevoerde ORSA is geconcludeerd dat de hoeveelheid beschikbaar eigen vermogen adequaat is gezien de aard van de risico's. Tevens is geconcludeerd dat de toepassing van de standaardformule passend is voor de berekening van de SCR van DSW Zorgverzekeraar.

3. Activiteiten en resultaten

3.1 Activiteiten

De activiteiten van DSW Zorgverzekeraar bestaan uit het uitvoeren van de Zorgverzekeringswet (Zvw) voor gemiddeld 506.000 verzekerden in 2017. Tevens voert DSW Zorgverzekeraar het label inTwente.

De aangeboden aanvullende verzekeringen sluiten inhoudelijk aan op de basisverzekering en worden uitgevoerd voor risico van DSW Ziektekostenverzekeringen N.V.

3.1.1 Belangrijke interne en externe gebeurtenissen

DSW groeit verder

2017 is samen te vatten als een jaar waarin DSW bewezen heeft niet alleen de groei van de afgelopen jaren goed op te kunnen vangen, maar zich ook op vele punten verder te kunnen verbeteren. Ook per 2018 is sprake geweest van een stijging in het aantal verzekerden. Daar hebben de verlaagde premie en de vele publiciteit zeker toe bijgedragen. Maar belangrijker wellicht nog zijn de positieve uitkomsten in de verschillende onafhankelijke metingen naar de klanttevredenheid. Wij scoren in al die metingen zeer stabiel en gelijk aan de vorige jaren: steeds nummer 1.

De verzekerdenwinst bij DSW bedraagt over het gehele jaar maar liefst bijna 30.000 verzekerden. Een deel van onze verzekerdenwinst vloeit rechtstreeks voort uit het sluiten van de collectiviteiten voor de minima van tal van gemeenten, waaronder die van de gemeenten Pijnacker-Nootdorp, Lansingerland en Zeist.

De verdergaande digitalisering zorgt ervoor dat onze processen steeds sneller verlopen en dat onze informatie nog betrouwbaarder wordt. De toegankelijkheid van onze informatie wordt door onze verzekerden zeer gewaardeerd. Zo wordt de "mijn omgeving"-app inmiddels meer dan 50.000 keer per maand gebruikt. 70% van de verzekerdendeclaraties wordt inmiddels via een foto via de app ingediend. Voor 2018 staan nog diverse verbeteringen op de agenda, waarbij wij elke twee weken nieuwe versies van vrijwel alle systemen in productie nemen. Essentieel voor de continue procesverbetering en innovatie, en het daardoor kunnen verrassen van de verzekerde, is de unieke situatie bij DSW dat wij beschikken over eigen mensen die voor deze procesverbetering verantwoordelijk zijn. Het doel voor 2018 is dat wij het vertrouwen van onze klanten blijven waarmaken. De passie op de werkvloer is daarbij de onmisbare sleutel tot succes.

Ongewenste ontwikkelingen in zorgveld

Een ontwikkeling die ons zorgen baart, is dat de vele fusies binnen het zorgveld tot een steeds grotere arrogantie van een aantal zorgaanbieders leidt. Inmiddels heeft de ACM (Autoriteit Consument & Markt) aangekondigd het toezicht op ziekenhuisfusies te verscherpen. Maar gedane zaken nemen zelden een keer. Wij hebben bij herhaling gewaarschuwd voor de gevolgen van die fusies. Het leidt tot organisaties met meer bureaucratie en minder focus op de eigen prestatie en ook nog eens tot hogere prijzen. Een reden voor die fusies is er eigenlijk nooit geweest. De belangrijkste productiefactor van een onderneming, naast arbeid en kapitaal, is kennis - ook wel het immaterieel kapitaal genoemd. Het verwerven van die kennis is een belangrijke drijfveer voor een fusie met of een overname van een onderneming. De kennis in een ziekenhuis is echter niet beschermd. Medische kennis wordt via wetenschappelijke artikelen en anderszins continu gedeeld en is voor iedereen beschikbaar. Fusies van ziekenhuizen lijken een ander doel te hebben: het garanderen van de bestaanszekerheid. Maar juist de bestaanszekerheid van een onderneming mag nooit vanzelfsprekend zijn.

In de zorg kan samenwerken op onderdelen kwalitatief veel toevoegen, maar een gezonde competitie en nieuwe initiatieven van buiten kunnen ook heel disciplinerend werken en leiden tot een betere toegankelijkheid van zorg en lagere prijzen. De in onze ogen symbooldiscussie

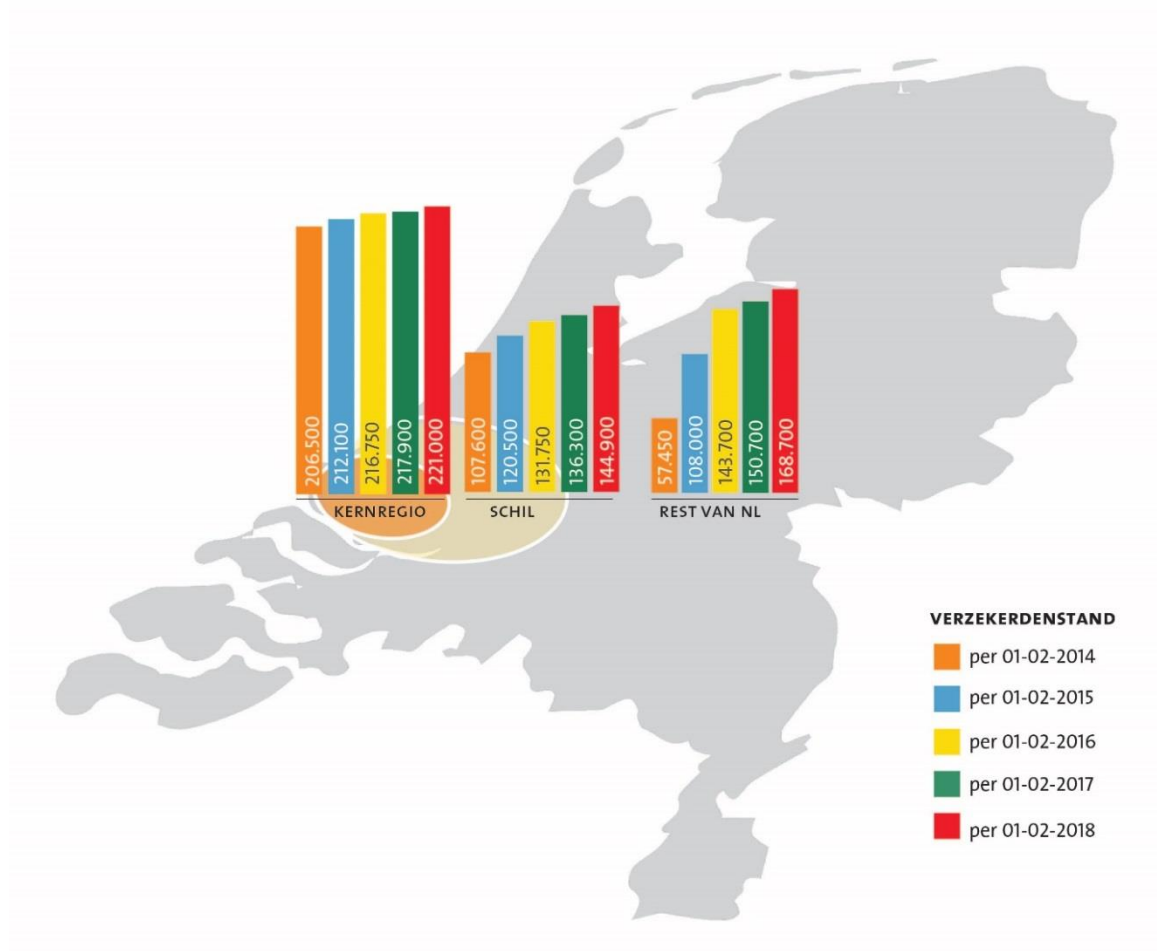
over winstuitkeringen in de zorg, is overigens voor nieuwe innovatieve toetreders in de zorg wel een obstakel. Iedereen mag verdienen in de zorg. Vrijgevestigde zorgverleners mogen allemaal winst maken, alleen noemen wij dat inkomen. Farmaceutische bedrijven, hulpmiddelenleveranciers, maar ook alle andere partijen die aan de zorg leveren, zoals bouwbedrijven, leveranciers van software, leveranciers van apparatuur, banken en noem maar op, ze mogen allemaal winst maken.

Zorginkoop

De kwaliteit van onze zorginkoop wint over een reeks van jaren aan kracht. Op alle onderdelen van de zorginkoop worden wij jaar in jaar uit scherper. Met de analyses die wij van de grote zorgaanbieders maken, proberen wij onze onderhandelingspositie steeds beter te onderbouwen. Soms moeten wij echter constateren dat het machtsevenwicht in de onderhandelingen zoek is en dat bij de zorgaanbieder het zicht op de realiteit daarmee verdwijnt. Er rest ons in die situatie geen andere mogelijkheid dan een procedure in gang te zetten tegen misbruik van marktmacht door zo'n zorgaanbieder.

3.1.2 Trends

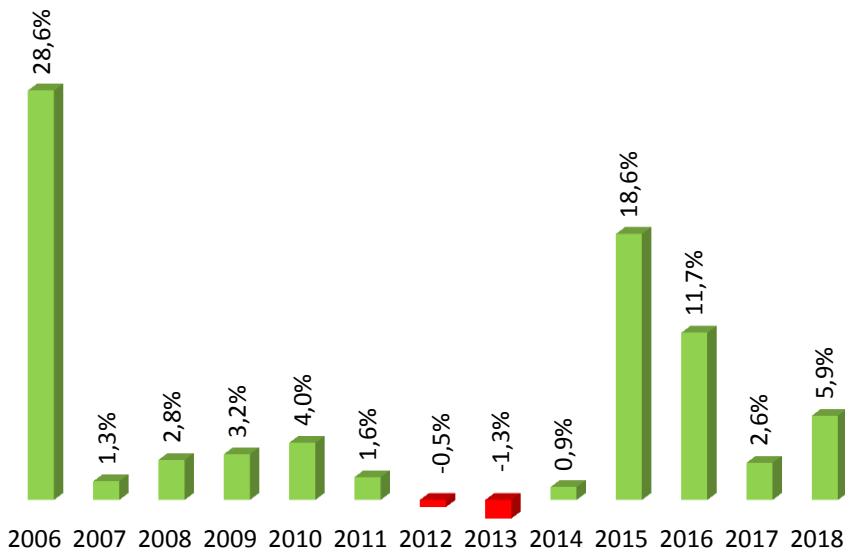
DSW Zorgverzekeraar is een landelijk werkende zorgverzekeraar. Van oorsprong concentreert de verzekerdenpopulatie zich in de kernregio: Delfland, Schieland en Westland. Vanaf 2015 is er een grote groei buiten dit historisch werkgebied waar te nemen. Onderstaande figuur toont de ontwikkeling van het verzekerdenaantal en de geografische spreiding.

Figuur 1 Concentratie van verzekerden van 2014 tot en met 2018

In figuur 2 is de procentuele verzekerdergroei vanaf de invoering van de Zvw weergegeven. Uit deze figuur blijkt dat er, net als in de voorgaande jaren, ook per 2018 sprake is van een verzekerdenstijging.

Figuur 2 Verzekerdergroei per jaar (peilmoment 1 februari)

Dat wij per 1 januari 2018 meer verzekerden hebben mogen begroeten dan er vertrokken zijn, mag best bijzonder heten. Door onze principiële keuze om geen collectiviteitskorting te geven op de premie van de basisverzekering, moet DSW het wat de instroom betreft vooral hebben van de markt van individueel verzekerden. Met een landelijke collectiviteitsgraad van 67%, is deze markt beperkt te noemen. De markt van de individuele verzekerden kenmerkt zich als een markt waar, gezien de toenemende populariteit van de op risicoselectie gestoelde prijsvechters en budgetpolissen, louter op prijs geconcurrereerd wordt. Al met al dus een moeilijke markt om verzekerden aan te trekken. Door de forse verzekerdergroei in 2015 en 2016, en de sterk afnemende groei in 2017, hadden wij voor 2018 rekening gehouden met een gelijkblijvend of dalend verzekerdenaantal. Ervaring leert dat de overstappers nu eenmaal minder honkvast zijn dan de oude getrouwe verzekerden en dat naarmate verzekerden langer bij DSW verzekerd zijn de geneigdheid om over te stappen afneemt. Deze verwachting is in ieder geval voor dit jaar niet uitgekomen.

3.1.3 Doelstellingen en strategieën

Wat DSW nastreeft komt tot uiting in onze slogan "goed voor je". Deze uitdrukking staat voor wat verzekerden van ons mogen verwachten, nu en in de toekomst: verzekerd zijn bij DSW is goed voor je!

Een dergelijke ervaring bij verzekerden kan alleen worden bereikt als de gehele organisatie in gedrag en communicatie dit gevoel weet op te roepen en als wij in ons dagelijks handelen het belang van de consument centraal stellen. Om deze reden is onze bedrijfscultuur duidelijk gedefinieerd in de volgende vijf kernwaarden:

1. Dichtbij, menselijk
2. Eerlijk en Direct
3. Realistisch en Praktisch
4. Gezamenlijk
5. Eigenzinnig

Veel aandacht rondom premiebekendmaking

Wij zijn er voor de 13e keer op rij in geslaagd om op de vierde dinsdag in september - ruim zes weken eerder dan de andere verzekeraars - de premie bekend te maken. Met een premie die maar liefst € 87 lager is dan door het ministerie geraamd, gecombineerd met een verlaging van het verplicht eigen risico, hebben wij de markt volledig verrast. Niet eerder is onze jaarlijkse premievaststelling zo massaal door publiciteit omgeven.

Er was enerzijds ongeloof over de lage premie. DSW had immers eerder een tegenvaller voor de gehele sector van € 400 miljoen, ofwel € 30 per premiebetaler, over het jaar 2016 aangekondigd. Een tegenvaller die overigens makkelijk door de politiek te repareren was geweest, maar daar bleek geen belangstelling voor te bestaan. Des te meer belangstelling was er om het verplichte eigen risico niet naar € 400 te verhogen, maar te bevriezen op € 385 of eventueel zelfs te verlagen. Het ene spoeddebat volgde op het andere en uiteindelijk hebben de formerende partijen de demissionair minister gevraagd de wet te wijzigen. Voor het eerst in meer dan 100 jaar is een wet binnen een week door de Tweede en de Eerste Kamer aangenomen.

Voordat deze discussie over het eigen risico ontstond, hadden wij echter al besloten het eigen risico als statement niet te verhogen naar € 400, maar op € 385 te houden. Dat wij het eigen risico zelfs nog voordat de wet tot herziening van het eigen risico was aangenomen, in een vloek en een zucht symbolisch met € 10 hebben verlaagd, zal hopelijk menig politicus stof tot nadenken en enige zelfreflectie geven. Het verwijt van collega-verzekeraars aan ons adres, dat niet de verzekeraar maar de politiek over de hoogte van het eigen risico gaat, is wat ons betreft misplaatst. DSW is een organisatie die, zoals het hoort, midden in de samenleving staat en recht heeft op een eigen mening en eigen geluid. Het gebrek aan dat laatste is nu juist wat wij de andere verzekeraars vaker verwijten.

Verlaging verplicht eigen risico door afschaffing vrijwillig eigen risico

De symbolische verlaging van het eigen risico hebben wij in een paginagrote advertentie in de vorm van een open brief aan de minister in een aantal dagbladen gebruikt om te pleiten voor een verdere verlaging van het verplicht eigen risico door afschaffing van het vrijwillig eigen risico. Daar is natuurlijk niet iedereen het mee eens. Wij vertolken hiermee echter bewust een mening die niet alleen de belangen van DSW-verzekerden, maar van alle verzekerden raakt.

Deze advertentie is nieuws geworden. Hij is vrijwel meteen overgenomen door Nu.nl en in allerlei andere media verschenen. Inmiddels heeft de heer Rouvoet, voorzitter van Zorgverzekeraars Nederland, ook aandacht gevraagd voor een lager eigen risico van in totaal € 650. In onze optiek is dat echter niet meer dan een accentverschuiving ten opzichte van de huidige situatie. Het afschaffen van het vrijwillig eigen risico en daarmee het verlagen van het verplicht eigen risico is een veel beter idee. Het stelt namelijk de solidariteit centraal.

De nieuwe minister heeft, gebruikmakend van een CPB-rapport, gereageerd met de opmerking dat de opbrengst van het vrijwillig eigen risico door de verzekeraars wordt gebruikt om de premie voor alle andere verzekerden te verlagen. Dit is overigens niet juist. De waarheid is dat thans zo'n 10% van alle verzekerden een vrijwillig eigen risico van € 500 heeft. En dat percentage heeft de neiging verder op te lopen. Die 10% krijgt gemiddeld een premiekorting van € 250, terwijl die groep gemiddeld € 60 aan vrijwillig eigen risico betaalt. De totale zorgkosten worden door het vrijwillig eigen risico niet verder gedrukt, zodat het voordeel voor die groep gemiddeld € 190 per premiebetaler is. Inclusief de verzekerden met een lager vrijwillig eigen risico van € 100 tot € 400 is het totale voordeel van deze groep daarmee te berekenen op € 300 miljoen. Met die € 300 miljoen, die overeenkomt met ongeveer € 24 voor alle premiebetalers, wordt de premie nu juist voor iedereen verhoogd. Afschaffing van het vrijwillig eigen risico levert derhalve € 300 miljoen op. Daarmee kan het verplicht eigen risico met ongeveer € 50 verlaagd worden. Wij zien dan ook graag dat de politiek de discussie over het vrijwillig eigen risico niet langer links laat liggen en zullen hen er op gezette tijden aan herinneren.

Overige ontwikkelingen

DSW Zorgverzekeraar is gevraagd om als onderaannemer van Arts en Zorg op te treden in de wettelijke "Regeling Medische Zorg Asielzoekers". Met ingang van 2018 zijn wij als onderaannemer medeverantwoordelijk voor de administratie, declaratieverwerking en een groot deel van de zorginkoop voor asielzoekers. De voorbereiding daarvan is meer dan geslaagd te noemen. Ook dit past bij de maatschappelijke rol die wij nastreven.

Sinds 2016 is DSW bezig met de realisatie van een portaal voor budgethouders van een persoonsgebonden budget (pgb). Dit portaal dat in samenwerking met Per Saldo - de belangenvereniging van mensen met een pgb - tot stand komt, wordt door alle zorgverzekeraars gezamenlijk gefinancierd. Met behulp van dit portaal is het voor een budgethouder veel eenvoudiger om zijn pgb te beheren. Daarnaast wordt de kans op fraude verkleind, omdat er meer grip op rechtmatigheid ontstaat. Onze inspanning komt vooral voort vanuit een maatschappelijk perspectief. Wij hechten aan het behoud van het pgb, omdat het de budgethouder in staat stelt meer regie op zijn eigen zorg te hebben. Het project kan zondermeer uitdagend genoemd worden en er wordt vanuit onze organisatie hard aan getrokken, waarbij we bij de realisatie tegen tal van problemen aanlopen. Hierover hebben wij in een interview in de NRC van 29 september 2017 uitgebreid verslag gedaan. Een korte samenvatting : het is meer dan Kafka. Bij de SVB (De Sociale Verzekeringsbank) is de idee dat je, voordat je gaat automatiseren eerst je proces moet reorganiseren, omdat je anders chaos automatiseert, niet doorgedrongen. De bij wet bepaalde monopolie positie van de SVB, voor zover het de uitbetaling betreft, schept alle ruimte om zich voortdurend achter de wet te verschuilen. Ook hier zou dienen te gelden dat het bestaansrecht niet verzekerd mag zijn. Alle mislukte ICT-projecten van de overheid, zoals bij de Politie, de Belastingdienst en de basisregistratie van de gemeenten, zijn te herleiden tot het vanzelfsprekende bestaansrecht van de gevestigde orde. Gelukkig is er ook goed nieuws. Het inmiddels sterk uitgebreide systeem is grotendeels af en is zeer positief ontvangen. DSW is inmiddels gestart met schaduwdraaien met een geselecteerde groep budgethouders en gaat vanaf juni 2018 het systeem in productie nemen met alle budgethouders van het eigen zorgkantoor en de Wmo -budgethouders (Wet maatschappelijke ondersteuning) van de gemeente Westland.

3.1.4 Aantal medewerkers

In 2017 bedroeg het gemiddeld aantal personeelsleden 592 (2016: 555).

3.1.5 Verbonden ondernemingen

OWM DSW Zorgverzekeraar U.A. is voor 100% aandeelhouder van de Wlz-uitvoerder (Wet langdurige zorg) Zorgkantoor DSW B.V. DSW is bestuurlijk gelieerd aan Stad Holland Zorgverzekeraar OWM U.A. Er is sprake van een personele unie en alle medewerkers zijn in dienst bij DSW.

DSW heeft een label, inTwente Zorgverzekeraar, dat volledig onder risicodragerschap van DSW valt.

DSW Zorgverzekeraar is bestuurlijk gelieerd aan de Stichting Phoenix. Deze stichting heeft ten doel het (doen) bevorderen van de volksgezondheid in het algemeen en meer in het bijzonder het (doen) stimuleren en plegen van al die activiteiten, welke de volksgezondheid, direct of indirect, ten goede komen. Stichting Phoenix is tevens 100% aandeelhouder van DSW Ziektekostenverzekeringen N.V., de risicodragers voor de aanvullende verzekeringen van OWM DSW Zorgverzekeraar U.A.

DSW Zorgverzekeraar verrichtte in 2017 voor onderstaande organisaties werkzaamheden, waarvoor vergoeding plaatsvindt op basis van integrale kosten. De werkzaamheden bestaan uit het voeren van de administratie voor de verschillende bedrijven.

Organisatie	Doelstelling
Zorgkantoor DSW B.V.	Uitvoering Wlz in de regio Westland Schieland Delfland
Stad Holland Zorgverzekeraar OWM U.A.	Uitvoering Zorgverzekeringswet
DSW Ziektelastenverzekeringen N.V.	Aanvullende verzekeringen voor DSW Zorgverzekeraar en Stad Holland Zorgverzekeraar
Stichting Phoenix	Activiteiten ter bevordering van de volksgezondheid
DSW Assurantiën B.V.	Intermediair voor verzekeringsovereenkomsten
Delphi R & D B.V.	Automatisering op het terrein van volksgezondheid
DSW Apotheken B.V.	Exploitatie van apotheken

3.1.6 Resultaat en ontwikkeling Eigen Vermogen

Het resultaat van DSW Zorgverzekeraar over 2017 bedraagt € 22,4 miljoen positief. De Raad van Commissarissen (RvC) is voornemens aan de Ledenraad voor te dragen om het positieve resultaat over het boekjaar 2017 toe te voegen aan het Eigen Vermogen.

Bij de vaststelling van de premie houdt DSW Zorgverzekeraar rekening met de solvabiliteitseis conform de Solvency II wetgeving en de interne streefsolvabiliteit. Jaarlijks wordt bekeken of er sprake kan zijn van een verdere afbouw van de reserves of dat er een opslag op de premie noodzakelijk is.

De opbouw van het resultaat over 2017 kan als volgt worden weergegeven:

Totaal resultaat 2017 (x 1.000 euro)	Totaal resultaat	Verz.techn. resultaat	Resultaat beleggingen	Overige resultaten
Bedrijfsopbrengsten	1.146.768	1.140.637	6.132	0
Bedrijfslasten	1.124.342	1.122.768	1.574	0
Totaal resultaat boekjaar	22.426	17.868	4.558	0

Ter vergelijking de cijfers van 2016:

Totaal resultaat 2016 (x 1.000 euro)	Totaal resultaat	Verz.techn. resultaat	Resultaat beleggingen	Overige resultaten
Bedrijfsopbrengsten	1.061.352	1.052.204	9.148	0
Bedrijfslasten	1.078.517	1.077.681	836	0
Totaal resultaat boekjaar	(17.165)	(25.477)	8.312	0

Het totaalresultaat is gestegen met € 39,6 miljoen ten opzichte van 2016. Voor een toelichting zie 3.2 en 3.3.

Eigen Vermogen

Het aanwezige Eigen Vermogen onder Solvency II is door het positieve resultaat over 2017 toegenomen van € 244,1 miljoen in 2016 naar € 265,6 miljoen in 2017. De herwaarderingsverschillen bestaan uit de mutatie van de risicomarge en contantmaking.

<i>Verloopoverzicht Eigen Vermogen</i> <i>(x 1.000 euro)</i>	2017	2016
<i>Stand per 1 januari</i>	244.137	266.642
<i>Herwaarderingsverschillen</i>	(940)	(5.340)
<i>Resultaat boekjaar</i>	22.426	(17.165)
<i>Stand per 31 december</i>	265.623	244.137

Om een stabiel premiebeleid in de toekomst te kunnen voeren en om de reserves op een verantwoord niveau te houden, heeft DSW Zorgverzekeraar in de premiestelling voor 2018 besloten om de reserves af te bouwen. Hierdoor zal in principe een verlies ontstaan in 2018, waarvoor in de jaarrekening 2017 een voorziening van € 14,8 miljoen is getroffen.

3.2 Resultaten uit verzekeringsactiviteiten

De resultaten uit verzekeringsactiviteiten van € 17,9 miljoen bestaan volledig uit de activiteiten als uitvoerder van de Zorgverzekeringswet (basisverzekering). De activiteiten beperken zich tot de Nederlandse markt.

Het resultaat 2017 uit verzekeringsactiviteiten neemt met € 43,3 miljoen toe ten opzichte van 2016. Deze stijging wordt per saldo grotendeels veroorzaakt door:

- lagere kosten dan verwacht voor het lopende jaar.
Verwacht wordt dat de kosten lager zullen zijn dan ingeschat bij de bepaling van de verliesvoorziening 2017;
- een positief resultaat op eerdere jaren.
Dit positieve resultaat wordt per saldo veroorzaakt door meevallende kosten 2015, en door een tegenvaller vanwege de landelijke verlaging van het DKG-budget 2016 met circa € 440 miljoen door het Zorginstituut Nederland (ZiNL);
- een premievoorziening 2018 voor verlieslatende contracten;
- lagere beheerskosten;
- een minder negatief resultaat op verplicht Eigen Risico dan verwacht;
- een vrijval van de voorziening debiteuren.

Het resultaat uit verzekeringsactiviteiten is als volgt samengesteld:

<i>Totaal resultaat</i> <i>(x 1.000 euro)</i>	2017	2016
<i>Premies eigen rekening</i>	516.336	455.581
<i>Bijdrage vereveningsfonds</i>	606.243	576.898
<i>Zorgkosten eigen rekening</i>	(1.108.822)	(1.053.038)
<i>Bedrijfskosten</i>	(31.376)	(29.338)
<i>Saldo afwijkingen in de ramingen t/m jaar t-1</i>	2.997	16.920
<i>Vrijval premietekortvoorziening jaarrekening t-1</i>	47.250	54.750
<i>Dotatie premietekortvoorziening toekomstig jaar</i>	(14.760)	(47.250)
Resultaat boekjaar	17.868	(25.477)

Voor een nadere toelichting op deze resultaten en de daarbij toegepaste waarderingsgrondslagen verwijzen we u naar de jaarrekening over 2017.

3.3 Resultaten uit beleggingsactiviteiten

In het "Beleggingsplan 2016 – 2017" is het beleggingsbeleid van DSW Zorgverzekeraar beschreven en vastgelegd. Het beleggingsbeleid is het geheel van keuzes, visies en processen rondom de samenstelling van de beleggingsportefeuille. Centraal in het beleggingsbeleid staat het beleggingsproces waarbinnen zowel een strategische portefeuille samenstelling als een normportefeuille worden afgeleid.

Risicomanagement is een integraal onderdeel van het beleggingsbeleid en vormt daarmee een onderdeel van dit beleggingsplan.

Het beleggingsplan wordt jaarlijks geëvalueerd en daar waar nodig aangepast of geactualiseerd.

De resultaten uit beleggingsactiviteiten zijn als volgt samengesteld:

<i>Beleggingsresultaat 2017 (x 1.000 euro)</i>	<i>Dividend</i>	<i>Rente</i>	<i>Gereaaliseerde Waardemutatie</i>	<i>Ongereaaliseerde Waardemutatie</i>	<i>Totaal</i>
<i>Bedrijfsobligatiefondsen</i>			244	1.486	1.730
<i>Aandelenfondsen</i>	735		1.028	2.118	3.881
<i>Geldmarktfondsen/Banken</i>		102	(380)	(979)	(1.257)
<i>Deelnemingen</i>	139		65		204
Resultaat	874	102	956	2.625	4.558

Ontwikkeling beleggingsresultaten

De beleggingsresultaten zijn in 2017 gedaald. Zowel het aandelenfonds als de bedrijfsobligatiefondsen hebben een lager rendement gehaald dan in 2016. Dit is conform de marktontwikkeling. Het rendement op geldmarktfondsen en banktegoeden is negatief als gevolg van de negatieve rentes. De positieve rente is ontvangen van het ZiNL.

3.4 Resultaten uit overige activiteiten

De overige activiteiten bestaan uit de activiteiten van het Zorgkantoor. DSW Zorgverzekeraar is voor 100% aandeelhouder van de Wlz-uitvoerder Zorgkantoor DSW B.V. Het resultaat 2017 van het Zorgkantoor DSW B.V. bedraagt € 22.000 positief. Het Eigen Vermogen van Zorgkantoor DSW B.V. van € 357.000 wordt niet aangemerkt als beschikbaar vermogen voor de solvabiliteit.

3.5 Overige informatie

De overige informatie bevat informatie over onze activiteiten en onze resultaten, die niet in de eerdere hoofdstukken is opgenomen. Naar onze inschatting hebben we alle belangrijke materiële zaken hiervoor opgenomen.

4. Governance

4.1 Governancebeleid DSW Zorgverzekeraar

Een goede governance is van belang voor een beheerste bedrijfsvoering en biedt zekerheid dat risico's op een adequate en tijdige wijze worden geïdentificeerd en beheerst. Het begrip governance verwijst naar het systeem waarmee een instelling wordt bestuurd: de structuren, verdeling van de taken en verantwoordelijkheden, de strategie, het beleid en processen en de interne controle.

4.1.1 Bestuurlijke structuur

DSW Zorgverzekeraar is een onderlinge waarborgmaatschappij met uitgesloten aansprakelijkheid, die voor haar verzekerden de Zvw uitvoert.

DSW Zorgverzekeraar kent statutair de volgende drie organen: de Ledenraad, de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur.

De Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen zijn verantwoordelijk voor het governancestelsel binnen DSW. De Raad van Bestuur draagt de verantwoordelijkheid voor de evenwichtige afweging van de belangen van alle belanghebbenden, zoals verzekerden, zorgverleners en medewerkers. Hierbij wordt rekening gehouden met de continuïteit van de organisatie, de maatschappelijke omgeving waarin DSW functioneert en relevante wet- en regelgeving en codes die van toepassing zijn.

Ledenraad

Het hoogste orgaan van DSW Zorgverzekeraar is de Ledenraad. De Ledenraad delegeert zijn taken gedeeltelijk aan de Raad van Commissarissen, namelijk het toezicht op het beleid van de Raad van Bestuur en op de algemene gang van zaken.

De Ledenraad bestaat per 31 december 2017 uit de volgende personen:

- B.M.G. Smals, voorzitter
- C.W.L. van den Bos
- K.W. Bouvy
- A.H. de Bruijne
- R.J.A. Franke
- A.B. Gan
- P. de Haan
- M. Kroonen
- E.J. Middendorp
- M. Nieland
- M.P. Sloot
- P. van der Veen
- N.J. Zilverentant

De Ledenraad is in het verslagjaar tweemaal regulier bijeengekomen in aanwezigheid van de leden van de Raad van Bestuur en de directieleden. De voorzitter en roulerend één van de leden van de Ledenraad hebben voor elke Ledenraadsvergadering een overleg met de Raad van Commissarissen.

De tijdens de Ledenraad geagendeerde onderwerpen waren onder meer:

- Het maatschappelijk verslag 2016 (inclusief jaarrekening);
- Het uitvoeringsverslag 2016 zorgkantoor;
- De nieuwe opzet van de Ledenraadsvergaderingen;
- De uitkomst van het klanttevredenheidsonderzoek door SAMR;
- De analyse van de overstapronde;
- De premie 2018;
- Het jaarplan 2018 van het zorgkantoor;
- De ontwikkelingen in de regio;
- De benoeming van een nieuwe externe accountant op voordracht van de RvC.

De Ledenraadsvergadering wordt vanaf 2017 afgesloten met een inhoudelijke sessie waarin dieper wordt ingegaan op een bepaald thema. In 2017 betrof dit het inkoopproces van Medisch Specialistische Zorg en het proces voor de premieberekening 2018.

Raad van Commissarissen

De RvC is belast met het toezicht op het beleid van de Raad van Bestuur en op de algemene gang van zaken binnen DSW Zorgverzekeraar. Om zijn taak correct te kunnen uitvoeren moet de RvC voldoende geïnformeerd zijn. Informatie komt onder andere van de Raad van Bestuur, de interne-auditfunctie, de externe accountant en de Ondernemingsraad. De RvC besteedt in de periodieke vergaderingen onder meer aandacht aan de genomen beleidsbeslissingen. Vanaf 2017 zijn er een aparte Audit & Risk Commissie (ARC) en een Remuneratie Commissie ingesteld.

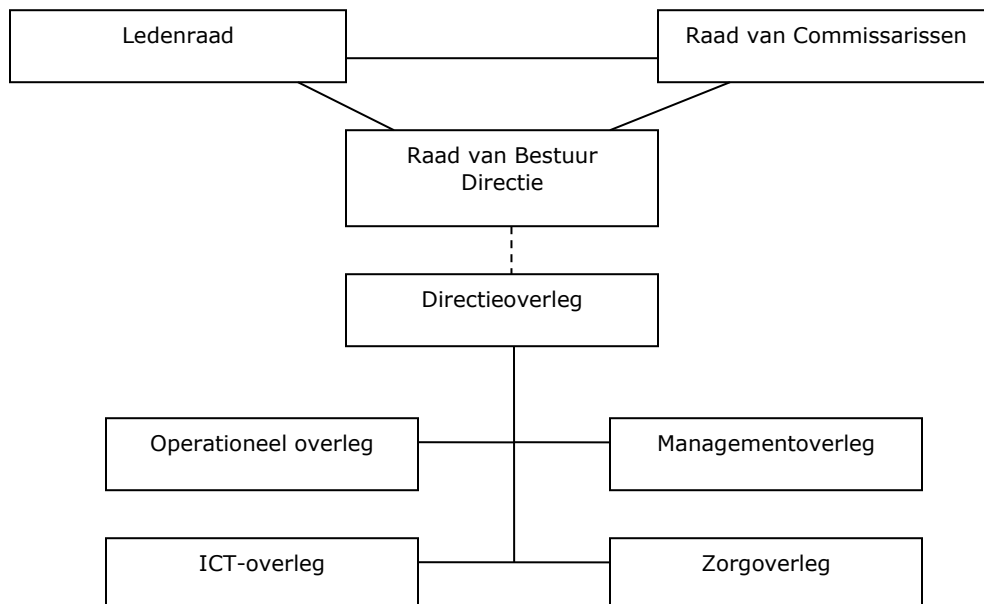
De RvC bestaat per 31 december 2017 uit volgende personen:

- J.J.A.H. Klein Breteler, voorzitter
- C. van der Weerd-Norder, vice-voorzitter
- A.L.M. Barendregt
- J.A.C.F. Tuijtel

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur stelt de bedrijfsstrategie van DSW Zorgverzekeraar vast. Hierbij worden de risico's en kansen van de beleidsbeslissingen vanuit diverse invalshoeken belicht. Strategische beleidsbeslissingen worden vervolgens binnen de organisatie gecommuniceerd via regulier overleg op verschillende niveaus. De afdelingshoofden vertalen het strategische beleid in concrete taken. Diverse afdelingen stellen daarvoor een jaarplan op.

In onderstaande figuur is een aantal reguliere overlegorganen binnen DSW Zorgverzekeraar weergegeven.

De Raad van Bestuur bestaat per 31 december 2017 uit volgende personen:

- C.A.C.M. Oomen, voorzitter
- F.C.W. ten Brink
- A. de Groot
- J.M.A. le Conge

De directie bestaat per 31 december 2017 uit de volgende personen:

- D. Pons
- J. Papac (adjunct).

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Zorgverzekeraars vallen onder het tweede regime van de WNT, hetgeen inhoudt dat de beloning in deze sector niet mag uitstijgen boven de door de minister vastgestelde sectorale bezoldigingsnorm. De sectorale bezoldigingsnorm voor middelgrote zorgverzekeraars bij volledig dienstverband is per 1 januari 2017 geïndexeerd. De maximum beloning komt daarmee voor 2017 uit op € 234.000 (2016: € 231.000).

Op bestaande contracten is het overgangsregime van toepassing, conform artikel 7.3 en verder van de WNT. Bestaande bezoldigingsafspraken boven het vastgestelde maximum worden gedurende een termijn van vier jaar na inwerkingtreding van de ministeriele regeling gerespecteerd. Daarna moet de bezoldiging in drie jaar worden teruggebracht tot het op dat moment voor de topfunctionaris geldende lagere bezoldigingsmaximum.

Eén van de bestuurders van DSW Zorgverzekeraar valt onder het overgangsregime, als gevolg van de inwerkingtreding van de verlaagde normbedragen per 1 januari 2016 op grond van WNT-2. Met deze bestuurder zijn bezoldigingsafspraken gemaakt vóór 1 januari 2016. Conform het overgangsrecht wordt zijn huidige bezoldiging gerespecteerd tot 31 december 2019 en daarna in drie jaar afgebouwd naar de dan geldende sectorale norm.

Wettelijk kader beloningsbeleid

DSW Zorgverzekeraar valt als Zorgverzekeraar onder de Regeling beheerst beloningsbeleid Wft 2014. Deze regeling was geldig tot 8 december 2017 en is toen vervangen door de Rbb 2017. Waar de Rbb 2014 voor vrijwel alle sectoren gold, heeft DNB besloten dat de Rbb 2017 niet langer van toepassing is op verzekeraars.

Daarnaast geldt in het kader van beloningsbeleid voor zorgverzekeraars de Wet op het financieel toezicht (Wft), hoofdstuk 1.7 beloningsbeleid en de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Deze wettelijke regelingen vormen het kader van het beloningsbeleid van DSW Zorgverzekeraar. Verder moet DSW Zorgverzekeraar voldoen aan de vereisten van Solvency II.

Verzekeraars hebben een keuzemogelijkheid. In plaats van het volgen van de Solvency II richtlijn mag bij de uitwerking van het beloningsbeleid ook aansluiting gezocht worden bij de artikelen 92 t/m 96 van de richtlijn kapitaalvereisten, zoals opgenomen in onderdeel A van de Rbb 2017.

Beloningsbeleid DSW Zorgverzekeraar

DSW Zorgverzekeraar kiest ervoor om bij de uitwerking van het beloningsbeleid aan te sluiten bij de artikelen 92 t/m 96 van de richtlijn kapitaalvereisten, zoals opgenomen in onderdeel A van de Rbb 2017.

Het gevoerde beloningsbeleid wordt jaarlijks door de compliance officer van DSW Zorgverzekeraar getoetst.

DSW Zorgverzekeraar kent alleen een systeem van vaste beloning. Er is dus geen sprake van een systeem van prestatie- of variabele beloning en er worden ook geen aandelen of opties toegekend.

4.1.2 Concernstructuur

De rechtspersoon DSW Zorgverzekeraar maakte in het verslagjaar geen deel uit van een concern. OWM DSW Zorgverzekeraar U.A. is voor 100% aandeelhouder van de Wlz-uitvoerder Zorgkantoor DSW B.V. DSW Zorgverzekeraar is bestuurlijk gelieerd aan Stad Holland Zorgverzekeraar OWM U.A. Er is sprake van een personele unie en alle medewerkers zijn in dienst bij DSW Zorgverzekeraar.

DSW Zorgverzekeraar heeft een label, inTwente Zorgverzekeraar, dat volledig onder risicodragerschap van DSW Zorgverzekeraar valt. Dit label is een kopie van DSW Zorgverzekeraar in de regio Twente, ofwel dezelfde dekking, dezelfde premie, dezelfde uitgangspunten. Wij zijn hierover transparant door in al onze uitingen voor inTwente het volgende op te nemen: "inTwente, samen met DSW Zorgverzekeraar".

4.1.3 "3 Lines of defense"

DSW heeft zijn governancestelsel ingericht conform het '3 lines of defense'-model, waarmee aan de Solvency-II-richtlijn met betrekking tot de zogenoemde sleutelfuncties wordt voldaan. De sleutelfuncties, die een onderdeel van het governancestelsel vormen, zijn:

- Compliancefunctie;
- Risicomanagementfunctie;
- Actuariële Functie;
- Interne-auditfunctie.

DSW heeft – met uitzondering van de Actuariële Functie - de sleutelfuncties intern ingericht. De sleutelfunctionarissen rapporteren aan de Raad van Bestuur en de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden (waaronder escalatielijnen) zijn vastgelegd in charters.

In onderstaand figuur is het '3 lines of defense'-model schematisch weergegeven, hierin is tevens de samenhang tussen de sleutelfuncties inzichtelijk.

4.1.4 Beleidslijnen

In het kader van beheerste en integere bedrijfsvoering heeft DSW Zorgverzekeraar op een aantal thema's zijn beleidslijnen nader uitgewerkt. Dit betreft onder meer de volgende onderwerpen:

Governance	In het governancebeleid heeft DSW Zorgverzekeraar zijn beleidslijnen ten aanzien van het bestuur van de organisatie en een prudente bedrijfsvoering vastgelegd. Onderdeel hiervan is de inrichting van de vier sleutelfuncties, waarvoor per sleutelfunctie een charter is opgesteld.
Risicomanagement	Het risicomanagement is vastgelegd in een beleidsrichtlijn waarin ook de risicobereidheid en de ORSA zijn opgenomen.
Kapitaal	DSW Zorgverzekeraar heeft zijn kapitaalbeleid, in termen van aan te houden kapitaal in relatie tot de risico's, opgenomen in de jaarlijks opgestelde ORSA (streefsolvabiliteit).
Premie	DSW Zorgverzekeraar berekent bij zijn premiestelling in eerste instantie een kostendeckende premie en stelt daarna, rekening houdend met het kapitaalbeleid, de uiteindelijke premie vast.
Vaststelling technische voorzieningen	DSW Zorgverzekeraar heeft kaders en uitgangspunten vastgelegd ten aanzien van het berekenen en vaststellen van technische voorzieningen in relatie tot de verzekeringstechnische verplichtingen.
Beleggingen	In het beleggingsbeleid heeft DSW Zorgverzekeraar zijn visie, kernwaarden, allocatie, organisatie en beheersmaatregelen met betrekking tot het beleggingsproces beschreven.
Integriteit	DSW Zorgverzekeraar kent diverse integriteitsregelingen zoals: <ul style="list-style-type: none"> • de regeling tegengaan belangenverstrengelingen; • de nevenfunctie-regeling; • de incidentenregeling; • de geschenkenregeling; • de klokkenluidersregeling. Daarnaast wordt jaarlijks een systematische integriteitsrisico-analyse (SIRA) uitgevoerd.

4.2 Deskundigheid en betrouwbaarheid

Voor financiële ondernemingen geldt dat voor alle beleidsbepalers, interne toezichthouders en ook de sleutelfunctionarissen de integriteit boven alle twijfel moet zijn en dat deze beschikken over aantoonbare deskundigheid passend bij de functie. DSW heeft de deskundigheid van de sleutelfunctionarissen beoordeeld.

Beleidsbepalers dienen op vier gebieden over gedegen kennis, vaardigheden en professioneel gedrag te beschikken:

- Bestuur, organisatie en communicatie
- Producten, diensten en markten waarop de onderneming actief is
- Beheerste en integere bedrijfsvoering
- Evenwichtige en consistente besluitvorming.

Voor de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen geldt dat, naast de interne toetsing, de benoeming is voorbehouden aan goedkeuring door de toezichthouder DNB. Bij de toetsing beoordeelt de toezichthouder niet alleen het profiel van de kandidaat bestuurder (of commissaris), maar tevens dat het profiel en de verdeling van deskundigheden binnen het bestuur, respectievelijk de Raad van Commissarissen.

Beleidsbepalers dienen gezamenlijk te beschikken over geschikte kwalificaties, ervaring en kennis met betrekking tot ten minste:

- Verzekerings- en financiële markten;
- Ondernemingsstrategieën en bedrijfsmodellen;
- Het governancestelsel;
- Financiële en actuariële analyses;
- Wet- en regelgeving.

Raad van Commissarissen

De RvC van DSW Zorgverzekeraar telt in het verslagjaar vier leden. De samenstelling is divers. Nieuwe commissarissen volgen een kennismakingsprogramma waarin zij door DSW Zorgverzekeraar worden geïnformeerd over specifieke (zorg)verzekeringsaspecten.

Op het gebied van permanente educatie vindt in voldoende mate 'training on the job' plaats. Daarnaast opereren de leden van de RvC zelf in diverse maatschappelijk verantwoordelijke functies en blijven op de hoogte van relevante ontwikkelingen.

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur van DSW Zorgverzekeraar telt in het verslagjaar vier leden. De Raad van Bestuur heeft een zeer brede kennis en een jarenlange ervaring op het gebied van zorgverzekeringen, zorg, financiën, governance en ICT. De Raad van Bestuur houdt zich op de hoogte van relevante ontwikkelingen op bovengenoemde gebieden.

Sleutelfunctionarissen

Alle sleutelfunctionarissen worden intern voorafgaand aan benoeming getoetst op deskundigheid en betrouwbaarheid. Met betrekking tot deskundigheid is bij elke functionaris gekeken naar het bijbehorende functieprofiel en de bijbehorende CV.

De sleutelfunctionarissen zijn door DNB getoetst op betrouwbaarheid.

De sleutelfunctionarissen houden zich op de hoogte van relevante ontwikkelingen.

Bevordering betrouwbaarheid

In het kader van het integriteitsbeleid worden activiteiten ontplooid teneinde voortdurend aandacht te geven aan betrouwbaarheidsaspecten.

Op grond van de Governance Principles van het Verbond van Verzekeraars heeft ieder lid van de Raad van Bestuur en van de Raad van Commissarissen de moreel ethische verklaring ondertekend waarin hij verklaart zijn functie op een zorgvuldige, deskundige en integere manier uit te voeren met inachtneming van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving, codes en reglementen.

4.3 Risicomanagement

4.3.1 Beleid inzake risicomanagement

Risicomanagement is een belangrijk element van het governancestelsel van DSW Zorgverzekeraar. Aan het aanbieden van een verzekeringsproduct zijn inherent risico's verbonden. Dit betreft financiële risico's, zoals deze worden berekend in het vereiste kapitaal, maar ook operationele, juridische en integriteitsrisico's. Een goed risicobeheer waarborgt de continuïteit, de solvabiliteit en de professionaliteit van de organisatie.

Toepassing van het risicomanagementbeleid blijkt onder meer uit de inrichting van de risicomanagementfunctie, de formulering en monitoring van de risicobereidheid, de inrichting van een stelsel van effectieve interne controles en de uitvoering en bespreking van de ORSA. Een en ander wordt hierna nader specifiek uiteengezet.

4.3.2 Risicobereidheid

DSW Zorgverzekeraar kent als onderlinge waarborgmaatschappij geen winstoogmerk en heeft geen groeidoelstellingen. De risicobereidheid van DSW Zorgverzekeraar is in de zogenoemde Own Risk and Solvency Assessment (ORSA) als volgt omschreven:

"DSW Zorgverzekeraar is er voor zijn klanten, de leden van de OWM. In zijn streven een onderscheidende zorgverzekeraar te zijn, vermijdt DSW Zorgverzekeraar risico's die de stabiliteit en soliditeit van de verzekeraar bedreigen. DSW Zorgverzekeraar neemt alleen risico's die inherent zijn aan een normale bedrijfsvoering als zorgverzekeraar. De risico's betreffen vooral externe factoren die een gevolg zijn van het Nederlandse systeem van risicoverevening."

Behalve financiële risico's wordt nog een aantal risicocategorieën onderkend. Dit betreft zowel strategische risico's als diverse operationele risico's. Per risicocategorie is in de ORSA door middel van een tolerantie bepaald hoe hoog de risico's van die categorie mogen zijn: laag, beperkt, aanzienlijk of hoog.

Uit onderstaande tabel blijkt dat DSW Zorgverzekeraar bereid is om in beperkte mate risico's te lopen.

Risicocategorie	Risicobereidheid
Verzekeringstechnisch risico	Beperkt
Financieel marktrisico	Beperkt
Tegenpartijkredietrisico	Laag
Liquiditeitsrisico	Laag
Omgevingsrisico	Beperkt
Operationeel uitvoeringsrisico	Laag/Beperkt
IT risico	Beperkt
Juridisch risico	Laag
Integriteitsrisico	Laag
Uitbesteding	Laag
Frauderisico	Laag (geen)

In het kader van Solvency II vindt jaarlijks tijdens de ORSA een Strategische Risico Analyse (SRA) plaats over de risico's die DSW Zorgverzekeraar loopt. Het doel hiervan is om de risico's te bepalen en voor ieder risico, op basis van kans en impact, vast te stellen hoe hoog het risico is. De risico's worden ingegeven door zowel interne als externe ontwikkelingen en er wordt rekening gehouden met bestaande beheersmaatregelen.

Bijna alle risico's vallen, rekening houdend met de getroffen beheersmaatregelen, binnen onze risicobereidheid. De risico's waarbij onze huidige inschatting van het risico hoger is dan onze bereidheid, betreffen met name risico's gebaseerd op externe factoren en/of ontwikkelingen.

Op de betreffende risico's vindt door de 2e-lijns risicomangementfunctie, net als op andere risico's, monitoring plaats op basis van zogenoemde KRC's. De risicomangementfunctie rapporteert over de KRC's zowel aan de Raad van Bestuur als aan de RvC.

Voor enkele van deze risico's houdt DSW Zorgverzekeraar expliciet een marge aan op de SCR om deze risico's in overeenstemming met de risicobereidheid te houden.

4.3.3 Risicomangementfunctie

De Risicomangementfunctie is binnen DSW Zorgverzekeraar conform het "three lines of defence model" in de 2e lijn ingericht en staat daarmee volledig los van de 1e lijn. Deze functie identificeert en mitigeert risico's die van invloed zijn op het behalen van de ondernemingsdoelstellingen en de bedrijfsvoering van DSW Zorgverzekeraar.

De Risicomanagementfunctie is onder andere verantwoordelijk voor de bedrijfsbrede coördinatie van de risicobeheersactiviteiten, het verder ontwikkelen van het risicomanagementsysteem en voor de coördinatie van de uitvoering van de ORSA.

De Risicomanagementfunctie rapporteert ieder kwartaal rechtstreeks aan de Raad van Bestuur over de ontwikkeling van de Key Risk Controls (KRC's). Daarnaast worden jaarlijks de uitkomsten van het Strategisch Risk Assessment en de ORSA-rapportage inclusief Risicobereidheidsverklaring opgeleverd.

4.3.4 ORSA (Own Risk and Solvency Assessment)

De jaarlijkse uitvoering van de ORSA heeft in de tweede helft van 2017 plaatsgevonden. De uitkomsten van de ORSA vormen een belangrijke input voor de premievaststelling. De ORSA is binnen twee weken na vaststelling aan de toezichthouder verstuurd.

De Own Risk and Solvency Assessment (ORSA) is verplicht onder de toezichtregels van Solvency II. De ORSA wordt het hart van Solvency II genoemd. Met de ORSA wordt inzicht verkregen in de gevolgen van interne en externe risico's die op langere termijn kunnen optreden. Deze gevolgen laten zich onder meer uitdrukken in een kapitaalbehoefte over een aantal jaren heen. Immers, als een materieel risico zich manifesteert, dan heeft dit gevolgen voor het Eigen Vermogen en/of de SCR.

De regelgeving geeft aan dat de ORSA bij zal dragen aan het bewuster sturen van de organisatie op de risico's en inzicht moet geven in de impact van de risico's op het kapitaal. In het richtsnoer voor de prospectieve beoordeling van de eigen risico's (EIOPA-BoS-14/259 NL) staat hierover in artikel 1.6 het volgende:

"Het is van cruciaal belang dat het bestuurlijk, beleidsbepalend of toezichthoudend orgaan (administrative, management or supervisory body, AMSB) van de onderneming op de hoogte is van alle materiële risico's waaraan de onderneming is blootgesteld, ongeacht of deze risico's zijn meegenomen bij de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste (Solvency Capital Requirement, SCR) en of deze risico's wel of niet kwantificeerbaar zijn. Het is ook van vitaal belang dat het AMSB een actieve rol vervult bij de prospectieve beoordeling van de eigen risico's door leiding aan te geven aan het proces en vraagtekens te zetten bij de uitkomsten."

Bij de uitvoering van de ORSA is een brede vertegenwoordiging uit de organisatie betrokken en is gekeken naar de risico's die door DSW Zorgverzekeraar worden gelopen. De risico's worden door verschillende interne en externe factoren veroorzaakt.

In meerdere SRA's is bepaald welke risico's op kunnen treden als gevolg van het beleid van DSW Zorgverzekeraar en welke worden ingegeven door interne en/of externe ontwikkelingen. Vervolgens is de bereidheid om specifieke risico's te lopen uitgedrukt in een tolerantie op een schaal van laag, beperkt, aanzienlijk en hoog. De bereidheid van DSW Zorgverzekeraar om risico's te lopen is in het algemeen beperkt, hetgeen tot uiting komt in het beleid en de risicobereidheidsverklaring.

De ORSA dient in ieder geval eenmaal per jaar te worden uitgevoerd. De noodzaak om eventueel vaker de ORSA uit te voeren wordt bepaald op basis van onder andere de volatiliteit van het aanwezige kapitaal en het risicoprofiel. Deze bepaling vindt plaats op basis van de ontwikkeling van:

- premieontvangsten;
- schadeontwikkeling en technische voorziening;
- beleggingsportefeuille;
- Eigen Vermogen en solvabiliteit.

Onder Solvency II is de zogenoemde Solvency Capital Requirement (SCR) in feite het bedrag dat minimaal aan kapitaal moet worden aangehouden. Zodra het vermogen onder deze grens zakt, dient een herstelplan te worden opgesteld en bij de toezichthouder DNB te worden ingediend. Een marge boven op deze SCR is derhalve gewenst.

Met deze marge dienen te allen tijde de eventuele 'schokken', die tijdens de jaarlijkse ORSA zijn benoemd, te kunnen worden opgevangen. De marge wordt bepaald op basis van het mogelijk optreden van:

- Een forse daling van de solvabiliteit als gevolg van financiële tegenvallers in eerdere jaren;
- Een plotselinge koersdaling van aandelen en bedrijfsobligaties die leidt tot een daling van zowel het aanwezige vermogen als van de SCR en per saldo tot een daling van de solvabiliteitsratio.

In de ORSA 2017 is vervolgens de streefsolvabiliteit op langere termijn vastgesteld op 129%, waarbij ook een bandbreedte van + 10% en -10% wordt gehanteerd.

Bij de jaarlijkse premievaststelling wordt uiteraard rekening gehouden met de streefsolvabiliteit en wordt de premie in eerste instantie kostendekkend berekend.

De voorzitter van de Raad van Bestuur accordeert het definitieve rapport en informeert de RvC. De RvC beoordeelt het eindrapport van de ORSA en heeft hiermee een actieve rol binnen het ORSA-proces.

4.4 Interne risicobeheersing en compliancefunctie

4.4.1 Interne risicobeheersings- en controlesysteem

Het interne risicobeheersings- en controlesysteem bestaat uit een mix van systeem- en gegevensgerichte controles. De totale administratieve organisatie kenmerkt zich door administratieve processen met veel aandacht voor controleaspecten en monitoring:

- Voor de meeste afdelingen geldt dat deze processen dagelijks worden gevolgd via een managementinformatiesysteem. Er wordt actie ondernomen bij afwijking van de norm. Daarnaast rapporteert de 1e lijn maandelijks via zogenoemde KRC's;
- Effectieve en betrouwbare automatiseringssystemen met geprogrammeerde controles ondersteunen de uitvoering van de processen;
- Binnen deze processen wordt waar nodig functiescheiding toegepast om zowel het risico op fouten als het risico op interne fraude te minimaliseren;
- Naast de directe procescontroles vinden ook formele controles, materiële controles en controles op gepast gebruik plaats volgens het opgestelde controleplan;
- Om de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van het controlesysteem vast te stellen, wordt gebruik gemaakt van statistische steekproeven.

Tot slot beoordeelt ook de externe accountant jaarlijks of het systeem van interne controle van voldoende niveau is ten behoeve van de jaarrekeningcontrole die hij uitvoert. Hij rapporteert hierover in zijn accountantsverslag.

4.4.2 Compliancefunctie

Het compliancebeleid van DSW Zorgverzekeraar is opgenomen in het charter van de compliancefunctie.

In het jaarplan Compliance is onder meer voorzien in een "compliancecyclus", die jaarlijks doorlopen wordt. De cyclus bestaat uit het beoordelen/evalueren van de situatie rond compliance, het verkennen van wijzigingen in wet- en regelgeving die relevant zijn voor DSW Zorgverzekeraar, het zo nodig bijstellen van beleid, interne richtlijnen of administratieve organisatie om geconstateerde tekortkomingen te verhelpen en het rapporteren aan de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen.

De compliancefunctie identificeert compliancerisico's en is verantwoordelijk voor de bedrijfsbrede coördinatie op de naleving van de wettelijke voorschriften en de interne afspraken en procedures. Van deze Wft-compliancemonitor wordt jaarlijks een verslag opgesteld.

4.5 Interne-auditfunctie

De Interne Audit Functie (IAF) biedt onafhankelijke en objectieve audit- en adviesdiensten, die bedoeld zijn om de processen van de organisatie te helpen verbeteren. De IAF helpt DSW haar doelstellingen te realiseren door op basis van een systematische en gedisciplineerde aanpak de doeltreffendheid van de operationele processen, maar ook van de processen van governance en risicomanagement te evalueren. De IAF doet vanuit deze evaluaties, waar van toepassing, aanbevelingen voor verbetering van deze processen.

De interne auditfunctie is onafhankelijk gepositioneerd, direct onder de voorzitter van de Raad van Bestuur.

Jaarlijks wordt in de vergadering van de Audit & Risk Commissie het jaarplan voor de IAF vastgesteld. Dit jaarplan is gebaseerd op een analyse van de risico's, aan de hand waarvan een meerjarenplanning wordt opgesteld. De opgestelde audit rapporten worden besproken met de voorzitter van de Raad van Bestuur en tijdens de ARC vergaderingen.

4.6 Actuariële functie

Het doel van de Actuariële Functie is de juiste berekening van de technische voorzieningen te waarborgen en de verzekeringstechnische risico's te beheersen en bij te dragen aan de doeltreffende werking van het risicomanagementsysteem. Daarnaast ondersteunt en adviseert de Actuariële Functie, voor wat betreft de verzekeringstechnische risico's, de Risicomanagementfunctie in haar bewaking en identificering van mogelijke risico's die van invloed zijn op het functioneren van DSW.

De 1e lijns actuariële berekeningen worden uitgevoerd door medewerkers van de afdeling Financiën. De Actuariële Functie heeft hierbij een toetsende, beoordelende en adviserende taak.

DSW heeft haar Actuariële Functie ingericht teneinde te kunnen beschikken over de benodigde – actuariële – inzichten in haar bedrijfsvoering en te waarborgen dat wordt voldaan aan de geldende interne en externe vereisten. Bij het inrichten van de Actuariële Functie is rekening gehouden met de omvang en complexiteit van de bedrijfsvoering van DSW. De uitvoering van de activiteiten vindt plaats door een gespecialiseerd extern actuariële bureau.

De afspraken met het extern actuariële bureau sluiten aan op de Charter Actuariële Functie en het jaarplan en zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst.

De Actuariële Functie is onafhankelijk gepositioneerd, heeft afstemming met de portefeuillehouder Financiën en Risk binnen de RvB en rapporteert aan de voorzitter van de RvB.

De Actuariële Functie voert haar werk gedurende het jaar uit. Daarbij vindt regulier afstemming plaats met de portefeuillehouder Financiën en Risk en het afdelingshoofd Financiën.

Jaarlijks brengt de Actuariële Functie een Actuariële Functie rapport uit waarin zij verslag doet over haar werkzaamheden in het afgelopen jaar en de uitkomsten, bevindingen en aanbevelingen die zij bij het uitvoeren van haar activiteiten heeft gerapporteerd.

4.7 Uitbesteding

DSW Zorgverzekeraar streeft ernaar om ten aanzien van zijn kernactiviteiten zoveel mogelijk zelfvoorzienend te zijn. In geen geval mag de continuïteit van het bedrijf door uitbesteding in gevaar komen. Het is evenwel onvermijdelijk dat sommige taken beter extern kunnen worden belegd. Daartoe heeft DSW Zorgverzekeraar een uitbestedingsbeleid opgesteld.

In de uitvoering van haar kernactiviteit, als zorgverzekeraar, staan zowel vertrouwen als maximale kwaliteit van dienstverlening voorop. De belangen van de klanten, de kwaliteit en de continuïteit van de dienstverlening mogen geen gevaar lopen doordat DSW delen van haar werkzaamheden heeft uitbesteed aan derde partijen (de uitvoerder). Daarnaast rust er een verantwoordelijkheid bij DSW om ook bij uitbesteding van werkzaamheden er zorg voor te dragen dat door de opdrachtnemer wordt voldaan aan de eisen die de wet- en regelgeving inzake het financieel toezicht aan DSW oplegt, dit te borgen en daar toezicht op uit te oefenen.

Externe organisaties voeren voor ons de volgende werkzaamheden uit:

- Het vermogensbeheer van een deel van het vermogen (fiduciair vermogensbeheerder);
- De Actuariële Functie;
- De inning van openstaande vorderingen op verzekerden, conform het landelijke incassoprotocol (gerechtsdeurwaarder);
- De productie van verzekerdapasjes en polisbladen;
- De verzending van grote mailings, waaronder acceptgiro's;
- Opslag van mailverkeer en interne documenten in de cloud.

De kwaliteit van de werkzaamheden door derden wordt onder meer geborgd door Service Level Agreements, door frequent te overleggen met de desbetreffende organisaties en door wederzijdse terugkoppeling bij knelpunten en (steekproefsgewijze) controle van uitgevoerde werkzaamheden. Voor de zogenoemde 'opslag in de cloud' wordt voldaan aan de toezichtregels van De Nederlandsche Bank (DNB).

DSW heeft geen volmachten verleend om onder risicodragerschap van DSW zorgverzekeringsproducten te verkopen en te beheren.

4.8 Toezicht

De externe accountant met betrekking tot 2017 is Deloitte Accountants B.V.

Per 2018 is PricewaterhouseCooper Accountants N.V. (PwC) de externe accountant, in het kader van de verplichte roulatie.

DSW Zorgverzekeraar staat, net als alle andere verzekeraars in Nederland, onder toezicht van DNB.

4.9 Overige informatie

In het bovenstaande hebben we alle belangrijke aspecten van ons governancestelsel toegelicht. De overige informatie bevat informatie over governance, die niet in de eerdere hoofdstukken is opgenomen. Naar onze inschatting hebben we alle belangrijke materiële zaken hiervoor opgenomen.

5. Risicoprofiel

In dit hoofdstuk wordt het risicoprofiel van DSW Zorgverzekeraar toegelicht.

Onderdeel van de Solvency II wetgeving is een standaardmodel voor de berekening van de solvabiliteitseis. Voor zorgverzekeraars wordt de SCR met name door het verzekeringstechnisch risico bepaald. De overige onderdelen van de SCR zijn het marktrisico, het tegenpartijkredietrisico en het operationeel risico. De risico's worden in dit hoofdstuk toegelicht.

Samenstelling van het kapitaalvereiste ("SCR")

Het kapitaalvereiste is in 2017 met € 8,0 miljoen toegenomen (een toename van 4,5%). Dit is met name het gevolg van een toename van de premie-omvang. Hieronder wordt een en ander nader toegelicht.

<i>(x 1.000 euro)</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>	<i>Ontwikkeling</i>
<i>Verzekeringstechnische risico's</i>	<i>137.910</i>	<i>130.384</i>	<i>5,8%</i>
<i>Marktrisico's</i>	<i>28.023</i>	<i>32.288</i>	<i>-/- 13,2%</i>
<i>Tegenpartijkredietrisico's</i>	<i>8.090</i>	<i>6.236</i>	<i>29,7%</i>
<i>Diversificatie</i>	<i>(24.112)</i>	<i>(25.055)</i>	<i>-/- 3,8%</i>
<i>Operationele risico's</i>	<i>33.244</i>	<i>31.341</i>	<i>6,1%</i>
<i>Solvency Capital Requirement (SCR)</i>	<i>183.156</i>	<i>175.194</i>	<i>4,5%</i>

5.1 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnisch risico betreft het risico dat inherent is aan de verzekeringsactiviteiten. Het risico heeft betrekking op veranderingen in de omvang van de te betalen schade en de te ontvangen bijdragen uit het zorgverzekeringsfonds.

De verzekeringstechnische risico's van DSW Zorgverzekeraar bestaan uit de volgende risico's:

- *Premierisico*
Dit is het risico dat de verzekeringspremie voor het komende jaar niet voldoende is om de schades en kosten van dat jaar te kunnen dekken;
- *Reserverisico*
Dit is het risico dat in het verleden gevormde voorzieningen voor schadegevallen in de toekomst ontoereikend zijn om deze schades (verder) af te wikkelen;
- *Vervalrisico*
Gezien het verplichte karakter van een zorgverzekering op grond van de zorgverzekeringswet is het vervalrisico niet van toepassing op de basisverzekering.
- *Catastroferisico*
Dit is het risico dat door extreme en/of uitzonderlijke gebeurtenissen schades optreden waardoor de financiële positie negatief wordt beïnvloed.

Kapitaalvereiste

De SCR-component voor verzekeringstechnische risico's is als volgt samengesteld:

<i>(x 1.000 euro)</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>
<i>Premie- & reserverisico</i>	<i>136.931</i>	<i>129.448</i>
<i>Vervalrisico</i>		
<i>Catastroferisico</i>	<i>3.728</i>	<i>3.563</i>
<i>Diversificatievoordeel</i>	<i>(2.749)</i>	<i>(2.627)</i>
<i>Verzekeringstechnische risico's (non-life)</i>	<i>137.910</i>	<i>130.384</i>

Als gevolg van de acceptatieplicht en het verbod op premiedifferentiatie is door de overheid een risicovereveningssysteem ingericht. De bedoeling van het systeem is om per verzekeraar een budget vast te stellen dat zo goed mogelijk aansluit op de uit te betalen schade, waarmee het verzekeringstechnisch risico in belangrijke mate wordt gemitigeerd.

Verzekeraars stellen vooraf een premie vast op basis van de verwachte vereveningsbijdrage en de verwachte schade. Het risico van afwijkingen is voor rekening van de verzekeraar. Daarbij geldt voor het budget:

- Het vooraf door de overheid vastgestelde landelijke budget zal achteraf afwijken van de landelijke kosten. Hierdoor dragen de zorgverzekeraars het risico voor misramingen van de overheid;
- Voor iedere zorgverzekeraar wordt de definitieve bijdrage van jaar t door het Zorginstituut Nederland, als onderdeel van dit risicovereveningssysteem, op zijn vroegst in jaar t+3 vastgesteld.

Voor een zorgverzekeraar geldt dus dat voor een schadejaar niet alleen de definitieve uitkomst van de te betalen schade lang op zich laat wachten, maar dat ook de definitieve vaststelling van de inkomsten tot drie jaar duurt.

De zekerheidsmarge van zowel budget als schade over de afgelopen 3 jaar wordt bepaald in de impactanalyse. Deze wordt jaarlijks bij het opstellen van de jaarrekening gemaakt. Deze analyse geeft een simulatie weer onder drie scenario's: best estimate (jaarrekening), 'best case' en 'worst case' op basis van inschattingen van de schade-, verzekerden- en budgetparameters van de jaren waarvoor nog geen definitieve afrekening heeft plaatsgevonden. Hiermee biedt de impactanalyse inzicht in de gevoeligheid van het resultaat van DSW voor wijzigingen in deze parameters.

In de jaarrekening 2017 is er tevens een onzekerheid met betrekking tot de hoogte van de premietekortvoorziening 2018.

De premie 2018 is met de in september 2017 bekende gegevens kostendekkend gecalculeerd en vervolgens € 49 lager vastgesteld om de reserves af te bouwen. Hierdoor ontstaat in principe een verlies in 2018.

Op basis van geactualiseerde gegevens heeft DSW in de jaarrekening een voorziening voor de verlieslatende premie 2018 opgenomen ten bedrage van € 14,8 miljoen.

De grootste onzekerheden bij het bepalen van de premietekortvoorziening zijn:

- De raming van het te ontvangen budget, inclusief de in- en uitgeschreven verzekerden per 1 januari 2018;
- De raming van de verwachte kostenstijging in 2018.

De werkelijke uitkomsten kunnen uiteindelijk afwijken van de inschattingen met betrekking tot schade-, verzekerden- en budgetparameters. De mogelijke impact hiervan op de premietekortvoorziening 2018 is niet opgenomen in bovenstaande impactanalyse.

5.2 Marktrisico

Dit betreft het risico van veranderingen in de waarde van de beleggingsportefeuille en de verplichtingen als gevolg van wijzigingen in mogelijke verliezen als gevolg van veranderingen van valutakoersen, rentestanden en beurskoersen.

Door duidelijke beleggingsbeginselen te formuleren maakt DSW kenbaar op welke wijze en met welk doel de beleggingsportefeuille wordt beheerd. DSW hanteert de volgende uitgangspunten:

- *Begrijpelijkheid*
DSW belegt alleen in financiële markten en instrumenten die DSW begrijpt en die goed functioneren om zodoende een goede inschatting te kunnen maken van de risico's ervan. Het educatiebeleid speelt hierbij een belangrijke rol.
- *Geen rendement zonder risico*
DSW neemt alleen beleggingsrisico's als daar naar verwachting een goede beloning ter compensatie voor het risico tegenover staat. Risico's waar geen additioneel verwacht rendement tegenover staat, worden zoveel mogelijk beperkt of vermeden.
- *Risicospreiding*
DSW belegt over verschillende beleggingscategorieën om het totale risico te spreiden. Hierdoor is het mogelijk een gedeelte van de portefeuille in meer risicovollere beleggingscategorieën te beleggen.
- *Duurzaam beleggen*
DSW kiest voor verantwoord en duurzaam beleggen in zogenoemde ESG-fondsen, waarbij tevens tabaksproducenten zijn uitgesloten.

DSW heeft de governance rondom het beleggingsbeleid zodanig ingericht dat er duidelijkheid is over wie welke rol heeft in het proces en wie waar verantwoordelijk voor is. DSW hanteert bij de daadwerkelijke inrichting van zijn beleggingen een extra veiligheidsmarge ten opzichte van het geformuleerde risicobudget. De fiduciair beheerder monitort periodiek of de actuele samenstelling van de portefeuille binnen de gedefinieerde risicolimieten blijft en tevens nog aansluit bij de gedefinieerde doelstellingen van DSW. Hiertoe wordt op kwartaalbasis een Asset Liability Risk Analysis (ALRA) uitgevoerd, waarmee op een 1-jaars beleggingshorizon inzicht wordt gegeven in de actuele risico's in relatie tot het geformuleerde risicobudget en de uitgangspunten van de ALM-analyse.

Naast de bovenstaande beheersmaatregelen op strategisch en operationeel niveau geldt per beleggingscategorie:

5.2.1 Renterisico

Dit betreft het risico dat als gevolg van veranderingen in de rentestand de waardeverandering van de rentegevoelige beleggingen binnen de portefeuille anders is dan de waardeverandering van de verzekeringstechnische verplichtingen. Met de gehanteerde richtlijnen en limieten in het liquiditeitenbeheer wordt getracht overmatige blootstellingen aan rentebewegingen zoveel mogelijk te beperken en dus het renterisico te verkleinen. Het renterisico heeft met name betrekking op de bedrijfsobligaties.

Op basis van de look-through blijkt dat er in de vastrentende fondsen beperkt gebruik wordt gemaakt van rentederivaten. Vooralsnog worden deze niet betrokken bij de SCR renterisico berekening. Gezien de proportionaliteit van de stukken is dit niet materieel.

5.2.2 Koersrisico

DSW Zorgverzekeraar hanteert voor het aandelen- en spreadrisico het begrip koersrisico. Dit betreft het risico dat de waarde van de beleggingen in onder meer aandelen en obligaties daalt. Met de gehanteerde richtlijnen, restricties en limieten, en met gebruikmaking van diversificatie wordt getracht koersrisico's te beperken. Mogelijkheden om het koersrisico te verminderen zijn het omzetten in liquiditeiten of het kopen van opties ter bescherming van de portefeuille.

In de berekening van het spreadrisico wordt voorsnog geen rekening gehouden met de Credit Default Swaps in het credit fund. Gezien de proportionaliteit van de stukken is dit niet materieel.

5.2.3 Valutarisico

Dit betreft het risico dat de waarde van beleggingen daalt door veranderingen in wisselkoersen. Voor de meeste beleggingscategorieën mag niet worden belegd in niet-euro valuta. Alleen voor de wereldwijde beleggingen in aandelen wordt deels in niet-euro valuta belegd zonder afdekking van deze risico's. Voor de aanwezige portefeuille geldt dat, gezien de omvang van het valutarisico, de verwachte opbrengsten van het afdekken van het valutarisico niet opwegen tegen de afname van het vereist kapitaal onder Solvency II en de verwachte uitvoeringskosten van het afdekken van het valutarisico.

5.2.4 Concentratierisico

Marktrisicoconcentraties zijn de extra risico's die een onderneming loopt door een gebrek aan diversificatie in de activaportefeuille.

Kapitaalvereiste

De SCR-component voor marktrisico's is als volgt samengesteld:

<i>(x 1.000 euro)</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>
<i>Renterisico</i>	<i>1.155</i>	<i>1.827</i>
<i>Aandelenrisico</i>	<i>15.519</i>	<i>20.402</i>
<i>Vastgoedrisico</i>		
<i>Spreadrisico</i>	<i>10.878</i>	<i>7.831</i>
<i>Valutarisico</i>	<i>7.911</i>	<i>11.936</i>
<i>Concentratierisico</i>		<i>277</i>
<i>Diversificatievoordeel</i>	<i>(7.440)</i>	<i>(9.985)</i>
Marktrisico's	28.023	32.288

Toelichting

Het marktrisico is afgenomen als gevolg van een herallocatie van het belegde vermogen en in mindere mate door de ontwikkeling van bepaalde parameters in het model, zoals de rentestand en dynamisch bepaalde schokken in de aandelen. De verdeling van de beleggingen in de vorm van de strategische assetmix is in 2017 ingericht conform de uitkomst van de ALM-analyse.

5.3 Tegenpartijkredietrisico

Het tegenpartijkredietrisico is het risico van mogelijke verliezen veroorzaakt door oninbaarheid of een verlaging van de kredietstatus van debiteuren of andere partijen uit hoofde van beleggingen en kredietverstrekking. Hiervoor geldt:

- Van oudsher worden voorschotten verstrekt aan instellingen die te maken hebben met langlopende prestaties die pas gedeclareerd kunnen worden als de zorg is afgesloten. De aan instellingen verstrekte voorschotten worden periodiek vergeleken met de nog door deze instellingen te declareren kosten. Er wordt minder bevoorschot dan er aan onderhandenwerk bij de instellingen aanwezig is;
- Het debiteurenrisico van de basisverzekering is beperkt door de wanbetalersregeling van de Zvw. Verzekerden kunnen bij een betalingsachterstand niet overstappen naar een andere verzekeraar en het risico van wanbetaling is maximaal zes maanden premie. Voor het risico na deze periode worden de zorgverzekeraars gecompenseerd door de overheid. DSW Zorgverzekeraar volgt het landelijke incassoprotocol. In de premie wordt jaarlijks een opslag opgenomen voor het risico van het oninbare deel van de premie;
- DSW Zorgverzekeraar kiest voor tegenpartijen met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast is er een spreiding van risico's door het gebruik van geldmarktfondsen.

De kredietportefeuille van DSW Zorgverzekeraar, zoals gebruikt voor de berekening van het tegenpartijrisico, bestaat voor de type 1-blootstellingen (Single Name Exposures) uitsluitend uit direct opeisbare tegoeden bij Nederlandse banken met minimaal een BBB-rating.

Kapitaalvereiste

De SCR-component voor tegenpartijrisico's is als volgt samengesteld:

<i>(x 1.000 euro)</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>
<i>Type 1 exposures (banken)</i>	<i>2.800</i>	<i>1.866</i>
<i>Type 2 exposures (instellingen, verzekerden en overig)</i>	<i>5.775</i>	<i>4.713</i>
<i>Diversificatievoordeel</i>	<i>(485)</i>	<i>(434)</i>
<i>Tegenpartijkredietrisico's</i>	<i>8.090</i>	<i>6.236</i>

Toelichting

Het tegenpartijkredietrisico is gestegen, doordat er in de geldmarktfondsen meer liquiditeiten aangehouden worden bij banken en omdat de vorderingen op instellingen zijn toegenomen.

5.4 Operationeel risico

Dit betreft het risico op bijvoorbeeld niet toereikende of falende interne processen of systemen. Bij DSW Zorgverzekeraar staat dienstverlening, klantvriendelijkheid, bereikbaarheid en informatievoorziening hoog in het vaandel. Het begrip operationeel risico binnen DSW Zorgverzekeraar omvat de volgende risicocategorieën: IT risico, compliancerisico, integriteitsrisico's, uitbestedingsrisico en het frauderisico.

IT-risico's

De bedrijfsprocessen bij DSW Zorgverzekeraar zijn in hoge mate geautomatiseerd. De geautomatiseerde gegevensverwerking is een belangrijke voorwaarde voor een ordelijk en controleerbaar financieel beheer. Automatisering brengt risico's met zich mee die voldoende moeten worden beheerst. Criteria hierbij zijn beschikbaarheid (continuïteit), integriteit (betrouwbaarheid) en vertrouwelijkheid (exclusiviteit), de zogenoemde BIV-indeling. Het is van cruciaal belang dat de bedrijfsprocessen en de informatievoorziening optimaal beschikbaar en beveiligd zijn.

Ten aanzien van de beveiliging van de IT-voorzieningen is een risicoanalyse opgesteld waarbij zowel naar interne als naar externe bedreigingen is gekeken, waaronder cyberrisico's.

Ten aanzien van de beschikbaarheid zijn diverse maatregelen genomen. Zo zijn voor alle bestanden en databases adequate 'back-up and recovery'-procedures ontwikkeld en in gebruik. Er is een noodstroomvoorziening en op een andere locatie (in Rotterdam) is een tweede rekencentrum ingericht, waardoor alle gegevens tegelijkertijd op twee locaties worden vastgelegd. In het geval van calamiteiten kan met alle systemen direct worden uitgeweken naar het tweede rekencentrum. Er is een draaiboek voor uitwijk in het geval van calamiteiten. De uitwijkprocedure is in 2017 getest en in orde bevonden.

De integriteit en vertrouwelijkheid van de geautomatiseerde systemen zijn gewaarborgd in de vorm van procedures en maatregelen ten aanzien van:

- wijzigingenbeheer (ontwikkelen en testen van nieuwe programmatuur);
- versiebeheer (werken met de juiste bestandsversie);
- volledige OTAP-omgeving (ontwikkel – test – acceptatie – productie);
- de conversie van bestanden;
- de fysieke toegangsbeveiliging;
- de logische toegangsbeveiliging;
- voorzieningen voor netwerkbeveiliging;
- het proactief installeren van updates van besturingssystemen en externe software;
- anti-virus en anti-malware software;
- monitoring en auditing (security compliance scans, assurance onderzoeken);
- jaarlijkse penetratietesten van de web omgeving.

De werking van de General Computer Controls (de algemene ICT-beheersingsmaatregelen) wordt jaarlijks door een externe auditor onderzocht. Daarbij wordt de focus gelegd op de beschikbaarheid en de beveiliging van de geautomatiseerde gegevensverwerking met betrekking tot de applicaties die relevant zijn voor de verschillende financiële verantwoordingen. Daarnaast wordt jaarlijks een aantal Application Controls door deze auditor getoetst. Op basis van deze jaarlijkse onderzoeken blijkt dat de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van de IT-omgeving gewaarborgd is.

Juridisch risico

DSW Zorgverzekeraar dient te voldoen aan wet- en regelgeving. Het niet voldoen aan met name de Zvw en aan de Wet op het financieel toezicht (Wft) kan een risico vormen voor de vergunning als zorgverzekeraar. De compliancefunctie ziet erop toe dat de bedrijfsvoering van DSW Zorgverzekeraar voldoet en blijft voldoen aan wet- en regelgeving.

Integriteitsrisico

Integriteit dient van nature hoog in het vaandel te staan. DSW voert jaarlijks een zogenoemde Strategische Integriteitsanalyse uit, omdat DSW groot belang hecht aan integriteit. Op het gebied van integriteit worden waar nodig passende maatregelen getroffen.

Uitbestedingsrisico

DSW Zorgverzekeraar streeft ernaar om ten aanzien van zijn kernactiviteiten zoveel mogelijk zelfvoorzienend te zijn. In geen geval mag de continuïteit van het bedrijf door uitbesteding in gevaar komen.

De kwaliteit van de werkzaamheden door derden wordt onder meer geborgd door Service Level Agreements, door frequent te overleggen met de desbetreffende organisaties en door wederzijdse terugkoppeling bij knelpunten en (steekproefsgewijze) controle van uitgevoerde werkzaamheden.

Frauderisico

Preventie en bestrijding van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik zijn speerpunten in het beleid van DSW Zorgverzekeraar. Fraude ondermijnt het vertrouwen in de gezondheidszorg en tast ons op solidariteit berustend verzekeringssysteem aan. Het is niet acceptabel dat door fraude de kosten van zorg onnodig hoog zijn. Zorgverzekeraars hebben een wettelijke verantwoordelijkheid voor een rechtmatige en doelmatige besteding van financiële middelen en een grote rol ter voorkoming van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik. Daarnaast vindt

DSW Zorgverzekeraar dat het een maatschappelijke plicht is om fraude actief te bestrijden en bij voorkeur te voorkomen. De fraudebestrijding vindt vooral plaats door de afdeling Bijzonder onderzoek, die direct onder de voorzitter van de Raad van Bestuur valt. Het voorkomen van fraude is ingebed het interne risicobeheersings- en controlesysteem.

5.5 Overige risico's

DSW Zorgverzekeraar maakt voor het beheersen of mitigeren van haar risico's geen gebruik van afgeleide instrumenten of herverzekering.

De overige risico's zijn omgevingsrisico en het liquiditeitsrisico.

Omgevingsrisico

Het omgevingsrisico bestaat uit veranderingen op het gebied van onder andere ondernemingsklimaat, concurrentieverhoudingen en reputatie.

De afhankelijkheid van de overheid en het risicovereveningsmodel is voor DSW Zorgverzekeraar een nauwelijks te beïnvloeden gegeven. Ook voor het concurrentierisico geldt dat het nauwelijks te voorspellen is wat verzekerden gaan doen als gevolg van keuzes van andere zorgverzekeraars.

Voor wat betreft reputatie heeft DSW Zorgverzekeraar in het publieke domein een beeld van zichzelf neergezet, dat gebaseerd is op zijn kernwaarden. Een van de kernwaarden is dat DSW eigenzinnig en daarmee anders dan anderen is. DSW Zorgverzekeraar wenst op dit gebied zijn onderscheidend vermogen te behouden.

Liquiditeitsrisico

Dit betreft het risico dat een rechtspersoon loopt als zij niet de mogelijkheid heeft om aan de benodigde financiële middelen te komen om aan de verplichtingen uit hoofde van financiële instrumenten te voldoen.

DSW Zorgverzekeraar heeft een sterke liquiditeitspositie. Door het voeren van een actief cashmanagement worden voldoende liquiditeiten in rekening-courant beschikbaar gehouden om permanent aan de kortlopende verplichtingen te voldoen.

6. Financiële positie op Solvency II grondslagen

6.1 Solvency II balans

De financiële positie van DSW Zorgverzekeraar op Solvency II grondslagen is als volgt:

<i>(x 1.000 euro)</i>	<i>BW 2</i>	<i>Herrubricering</i>	<i>Herwaardering</i>	<i>Solvency II</i>
ACTIVA				
<i>Beleggingen</i>				
<i>Deelnemingen</i>	534			534
<i>Aandelen</i>	37.758			37.758
<i>Obligaties</i>	70.163			70.163
<i>Deposito's</i>				
<i>Geldmarktfondsen</i>	315.326			315.326
<i>Overige beleggingen</i>				
<i>Totaal beleggingen</i>	423.781			423.781
<i>Vorderingen</i>				
<i>Directe verzekering</i>	15.801			15.801
<i>Herverzekeraars</i>				
<i>Overige vorderingen</i>	205.749	(1.619)		204.130
<i>Totaal vorderingen</i>	221.550	(1.619)		219.931
<i>Overige activa</i>				
<i>Liquide middelen</i>	5.913			5.913
<i>Materiële vaste activa</i>	2.845			2.845
<i>Overige activa</i>	54.365	69.346		123.712
<i>Totaal overige activa</i>	63.124	69.346		132.470
<i>Totaal activa</i>	708.454	67.728		776.182
PASSIVA				
<i>Technische voorzieningen</i>				
<i>Best estimate</i>	314.627	67.728	1.583	383.938
<i>Risicomarge</i>			14.946	14.946
<i>Overige tech. voorz.</i>	2.507			2.507
<i>Totaal Technische voorzieningen</i>	317.134	67.728	16.529	401.391
<i>Overige schulden</i>	109.168			109.168
<i>Totaal passiva</i>	426.302	67.728	16.529	510.559
<i>Vermogen</i>	282.152		(16.529)	265.623

6.2 Informatie over de waardering van activa

Beleggingen

<i>Balanspost</i>				
<i>(x 1.000 euro)</i>	<i>BW 2</i>	<i>Herrubricering</i>	<i>Herwaardering</i>	<i>Solvency II</i>
<i>Deelnemingen</i>	534			534
<i>Aandelen</i>	37.758			37.758
<i>Obligaties</i>	70.163			70.163
<i>Deposito's</i>				
<i>Geldmarktfondsen</i>	315.326			315.326
<i>Overige beleggingen</i>				
<i>Totaal beleggingen</i>	423.781			423.781

De beleggingen worden in de jaarrekening BW 2 gewaardeerd tegen actuele waarde. Deze waarderingmethode is overeenkomstig de Solvency II grondslagen.

Vorderingen

<i>Balanspost</i>				
<i>(x 1.000 euro)</i>	<i>BW 2</i>	<i>Herrubricering</i>	<i>Herwaardering</i>	<i>Solvency II</i>
<i>Directe verzekering</i>	15.801			15.801
<i>Herverzekeraars</i>				
<i>Overige vorderingen</i>	205.749	(1.619)		204.130
<i>Totaal vorderingen</i>	221.550	(1.619)		219.931

De vorderingen uit directe verzekeringen betreffen de nog te ontvangen verzekeringspremies. Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan een jaar.

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, rekening houdend met een voorziening voor eventuele oninbaarheid. Omdat de vorderingen allen een kortlopend karakter hebben, wordt deze benadering tevens als adequaat beoordeeld voor toepassing op de Solvency II balans.

In de Solvency-II-balans is het 'zachte deel' met het ZiNL te verrekenen geherrubriceerd vanuit de vorderingen (met het ZiNL te verrekenen) naar de technische voorziening. Onder het zachte deel wordt verstaan: het flankerend beleid, macro-nacalculatie, hoge kosten compensatie, macroneutraliteit en vangnet.

Overige activa

<i>Balanspost</i>				
<i>(x 1.000 euro)</i>	<i>BW 2</i>	<i>Herrubricering</i>	<i>Herwaardering</i>	<i>Solvency II</i>
<i>Liquide middelen</i>	5.913			5.913
<i>Materiële vaste activa</i>	2.845			2.845
<i>Overige activa</i>	54.365	69.346		123.712
<i>Totaal overige activa</i>	63.124	69.346		132.470

De liquide middelen worden opgenomen tegen nominale waarde.

Materiële vaste activa worden in de jaarrekening BW 2 gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijving worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Deze waarde wordt ook in de Solvency II balans opgenomen, omdat het verschil met de marktwaarde niet materieel wordt ingeschat.

De overige activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde, rekening houdend met een voorziening voor eventuele oninbaarheid. Omdat de vorderingen allen een kortlopend karakter hebben, wordt deze benadering tevens als adequaat beoordeeld voor toepassing op de Solvency II balans.

In de jaarrekening BW 2 zijn de voorschotten gesaldeerd met de technische voorziening. In de Solvency-II-balans is deze post geherrubriceerd vanuit de technische voorziening naar de overige activa. De vordering met betrekking tot op te leggen eigen risico is in de BW-balans opgenomen als overlopende activa en is onder Solvency II gesaldeerd met de technische voorziening.

6.3 Informatie over de waardering van technische voorzieningen

Technische voorzieningen

<i>Balanspost</i>	<i>BW 2</i>	<i>Herrubricering</i>	<i>Herwaardering</i>	<i>Solvency II</i>
<i>(x 1.000 euro)</i>				
<i>Best estimate</i>	<i>314.627</i>	<i>67.728</i>	<i>1.583</i>	<i>383.938</i>
<i>Risicomarge</i>			<i>14.946</i>	<i>14.946</i>
<i>Overige tech. voorz.</i>	<i>2.507</i>			<i>2.507</i>
<i>Totaal Technische voorziening</i>	<i>317.134</i>	<i>67.728</i>	<i>16.529</i>	<i>401.391</i>

In de Solvency II rapportage zijn andere waarderingsgrondslagen toegepast dan in de statutaire jaarrekening. De waarderingsgrondslagen onder Solvency II zijn gebaseerd op de eerdergenoemde uitgangspunten en nader uitgewerkt in onder meer:

- *Gedelegeerde verordening EU 2015/35 van 10 oktober 2014, Hoofdstuk 3 – Voorschriften voor de technische voorzieningen;*
- *EIOPA BoS-14/166 NL – Richtsnoeren voor de waardering van technische voorzieningen.*

Belangrijke verschillen met de waardering van deze voorzieningen in de jaarrekening zijn onder meer:

- de voorgeschreven wijze van disconteren;
- de berekening van een risicomarge.

Discontering

Discontering van de toekomstige kasstromen vindt plaats tegen de risicovrije rentecurve zoals deze maandelijks door EIOPA wordt gepubliceerd en bepaald in artikel 43 en verder van de Gedelegeerde verordening Solvency II (2015/35).

Vanwege de duur van de toekomstige verplichtingen zijn onzekerheden omtrent de Ultimate forward rate (UFR) niet of nauwelijks relevant. Het is vanwege de beperkte duratie en karakteristieken van de verplichtingen voor DSW Zorgverzekeraar niet zinvol om gebruik te maken van overgangsmatregelen zoals de volatility of matching adjustment, danwel van andere overgangsmatregelen.

Berekening risicomarge

De risicomarge wordt onder Solvency II zodanig bepaald dat de waarde van de technische voorzieningen gelijk is aan het bedrag dat verzekerings- en herverzekeringsondernemingen naar verwachting zouden vragen voor de overname en de nakoming van de verzekerings- en herverzekeringsverplichtingen (Solvency II Directive artikel 77 lid 3).

Voor de berekening maakt DSW geen gebruik van zogenoemde vereenvoudigde benaderingsmethoden. Bij de volledige doorrekening wordt per jaar einde verondersteld dat na t+1 geen premierisico meer resteert en de het catastroferisico ook gelijk zal zijn aan nihil. Derhalve resteert na t+1 louter voorzieningenrisico en operationeel risico. Na t+1 zal het voorzieningenrisico en het operationeel risico uitlopen conform de best estimate schadevoorziening. Even als voor de voorziening zelf geldt dat, omdat de uitloop zeer kort is, de onzekerheid van de onderliggende kasstromen laag is.

Zowel de discontering als de berekening van de risicomarge zijn in bovenstaande tabel opgenomen onder het kopje 'Herwaardering'.

6.4 Informatie over de waardering van andere verplichtingen

Overige schulden

<i>Balanspost</i>	<i>BW 2</i>	<i>Herrubricering</i>	<i>Herwaardering</i>	<i>Solvency II</i>
<i>(x 1.000 euro)</i>				
Overige schulden	109.168			109.168

De kortlopende schulden worden gewaardeerd op nominale waarde.

6.4.1 Andere verplichtingen

Bij het bepalen van de waarde op Solvency II grondslagen wordt rekening gehouden met de verwachte looptijd van de schulden. Statutair worden de schulden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. In de praktijk betekent dit evenwel dat waardering tegen nominale waarde plaatsvindt.

Van de schulden uit hoofde van verzekering en de overige schulden wordt verwacht dat deze binnen 12 maanden na balansdatum worden afgewikkeld. Deze leiden daarom niet tot een verschil tussen de Solvency II waardering en de statutaire waardering.

6.4.2 Garanties en niet uit de balans blijvende verplichtingen

Huurovereenkomsten

De uit huurovereenkomsten ter zake van bedrijfsruimte voortvloeiende huurverplichtingen aan Stichting Phoenix bedragen circa € 1.524.000 per jaar. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. De resterende looptijd van de huurovereenkomst is 1 jaar.

Fiscale eenheid

OWM DSW Zorgverzekeraar U.A. heeft een fiscale eenheid voor de omzetbelasting met DSW Ziektekostenverzekeringen N.V., DSW Assurantiën B.V., Stichting Phoenix, Zorgkantoor DSW B.V. en OWM Stad Holland Zorgverzekeraar U.A. OWM DSW Zorgverzekeraar U.A. is hoofdelijk aansprakelijk voor de schuld van de fiscale eenheid als geheel.

Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden B.V. (NHT)

De NHT treedt op als herverzekeraar van ziektekosten, die onderdeel zijn van het pakket van de Zorgverzekeringswet en het gevolg zijn van terroristische activiteiten. De NHT biedt herverzekeringsdekking aan voor schade boven € 66,7 miljoen per kalenderjaar voor alle deelnemende zorgverzekeraars tezamen. Kosten, die landelijk per jaar en over alle zorgverzekeraars gezamenlijk, niet boven € 66,7 miljoen uitkomen, komen voor rekening van de deelnemende zorgverzekeraars. Het deelnemingspercentage op basis van het aantal verzekerden voor OWM DSW Zorgverzekeraar U.A. bedraagt 2,97% voor 2018.

6.5 Overige informatie

De overige informatie bevat informatie over de financiële positie, die niet in de eerdere hoofdstukken is opgenomen. Naar onze inschatting hebben we alle belangrijke materiële zaken hiervoor opgenomen met uitzondering van de aansluiting tussen de bedragen in S.05 en de Nationale Staat T2. Op verzoek van DNB wordt deze aansluiting hieronder toegelicht.

<i>Aansluiting Nationale Staat – S.05</i>			
<i>(x 1.000 euro)</i>	<i>Nationale Staat</i>	<i>Reclassificatie</i>	<i>S.05</i>
<i>Verdiende premies eigen rekening</i>	<i>1.139.563</i>	<i>1.074</i>	<i>1.140.637</i>
<i>Overige tech. baten eigen rekening</i>	<i>26.608</i>	<i>(26.608)</i>	
<i>Totaal baten / Premiums earned</i>	<i>1.166.171</i>	<i>(25.534)</i>	<i>1.140.637</i>
<i>Geleden schade / claims incurred</i>	<i>1.091.392</i>		<i>1.091.392</i>
<i>Bedrijfskosten</i>	<i>56.911</i>	<i>(25.534)</i>	<i>31.377</i>
<i>Resultaat technische rekening</i>	<i>17.868</i>		<i>17.868</i>

De reclassificatie bestaat uit de volgende twee posten:

- In de Nationale Staat worden de doorbelastingen van beheerskosten aan derden verantwoord onder overige technische baten eigen rekening. In S.05 worden deze opbrengsten samengevoegd met de bruto bedrijfskosten, zodat hier de netto bedrijfskosten worden weergegeven.
- In de Nationale Staat wordt de mutatie van de voorziening debiteuren oude jaren verantwoord onder verdiende premie eigen rekening. In S.05 wordt deze mutatie toegevoegd aan de bedrijfskosten.

7. Kapitaalbeheer

7.1 Hoofdpijnen van het kapitaalbeleid

Onder Solvency II is de SCR het bedrag dat minimaal aan kapitaal moet worden aangehouden. Om te voorkomen dat het beschikbare vermogen door het optreden van een risico onder deze grens zakt, wenst DSW Zorgverzekeraar een marge boven op deze SCR aan te houden.

De wijze waarop DSW Zorgverzekeraar met zijn kapitaal omgaat in termen van streefopvulling en aan te houden kapitaal in relatie tot de risico's is uitgewerkt in de jaarlijks opgestelde ORSA. De streefopvulling is per ultimo 2017 vastgesteld op 129% van de Solvency Capital Requirement (SCR).

In de ORSA wordt voorts ingegaan op de mogelijkheden van DSW Zorgverzekeraar om risico's te verminderen en eventueel extra kapitaal te genereren.

7.2 De structuur, het bedrag en de kwaliteit van het Eigen Vermogen

Het beschikbare Eigen Vermogen is als volgt samengesteld:

<i>(x 1.000 euro)</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>	<i>Ontwikkeling</i>
<i>Reconciliatiereserve</i>	<i>265.623</i>	<i>244.137</i>	<i>8,8%</i>
<i>Aandelenkapitaal</i>			
<i>Waarborgkapitaal</i>			
<i>Aanwezig Eigen Vermogen Solvency II</i>	<i>265.623</i>	<i>244.137</i>	<i>8,8%</i>
<i>Reserve Zorgkantoor</i>	<i>(357)</i>	<i>(293)</i>	
<i>Beschikbaar Eigen Vermogen voor solvabiliteit</i>	<i>265.266</i>	<i>243.844</i>	<i>8,8%</i>

Het Eigen Vermogen op Solvency II grondslagen staat geheel ter beschikking van de vennootschap. Er is geen sprake van aanvullende vermogenscomponenten zoals garanties, toezeggingen of niet volgestort kapitaal.

Het volledige Eigen Vermogen van DSW Zorgverzekeraar is ingedeeld als Tier 1 Eigen Vermogen, waardoor het te duiden valt als beschikbaar vermogen voor de Solvency II kapitaalsvereiste.

Er zijn geen besluiten genomen die tot afname van het beschikbare vermogen leiden. Het gehele vermogen is derhalve beschikbaar en komt in aanmerking ter dekking van de SCR en ter dekking van de verzekeringsverplichtingen, met uitzondering van het vermogen van Zorgkantoor DSW B.V. Dit vermogen is niet beschikbaar ter dekking van de SCR van DSW Zorgverzekeraar.

7.3 De solvabiliteit van DSW Zorgverzekeraar

De solvabiliteitsratio van DSW Zorgverzekeraar is in 2017 gestegen naar 144,8%. De solvabiliteit kan als volgt worden toegelicht:

(x 1.000 euro)	2017	2016	Ontwikkeling
Beschikbaar Eigen Vermogen (SII)	265.266	243.844	8,8%
Solvency Capital Requirement (SCR)	183.156	175.194	4,5%
Solvabiliteitsratio	144,8%	139,2%	

De solvabiliteitseis is in 2017 toegenomen met € 8,0 miljoen (4,5%). Dit is met name het gevolg van een toename van de premie-omvang. Een nadere uitleg van de opbouw en ontwikkeling van de SCR is in hoofdstuk 5 gegeven.

Omdat het beschikbare Eigen Vermogen meer is toegenomen is ook de solvabiliteitsratio gestegen.

7.3.1 Samenstelling van het kapitaalvereiste

Hoewel in de Solvency II wetgeving wordt gesproken over een Minimum Capital Risk (MCR) is in feite de Solvency Capital Risk (SCR) bepalend. De wettelijke toezichtsnorm onder Solvency II is 100%, waarbij de ratio wordt berekend door het beschikbare Eigen Vermogen te delen door de SCR.

Opbouw van het kapitaalvereiste:

(x 1.000 euro)	2017	2016	Ontwikkeling
Verzekeringstechnische risico's	137.910	130.384	5,8%
Marktrisico's	28.023	32.288	-/- 13,2%
Tegenpartijkredietrisico's	8.090	6.236	29,7%
Diversificatie	(24.112)	(25.055)	-/- 3,8%
Operationele risico's	33.244	31.341	6,1%
Solvency Capital Requirement (SCR)	183.156	175.194	4,5%

De MCR bedraagt voor 2017 € 70.128.000 (2016: € 69.776.000).

De solvabiliteitseis is risicogebaseerd en daarmee een weerspiegeling van de financiële risico's die door middel van een standaardformule worden berekend.

7.4 De berekening van de SCR

DSW Zorgverzekeraar maakt voor de berekening van de kapitaalvereisten geen gebruik van ondernemingsspecifieke parameters. Wel maakt DSW Zorgverzekeraar gebruik van parameters die in overleg tussen DNB en Zorgverzekeraars Nederland zijn vastgesteld, te weten de HRES-factor voor het berekenen van het ziektekostenverzekeringsrisico's en de schadebedragen en de mitigeringsfactor voor het berekenen van het calamiteitenrisico.

DSW Zorgverzekeraar maakt geen gebruik van de ondermodule aandelenrisico.

7.5 Verschillen tussen de standaardformule en intern model

DSW Zorgverzekeraar maakt geen gebruik van een intern model. In een analyse is per risicocategorie kwalitatief en/of kwantitatief nagegaan in hoeverre het standaardmodel past bij het daadwerkelijke risicoprofiel. Op basis van deze analyse is DSW van mening dat het standaardmodel als passend kan worden beschouwd.

7.6 Niet-naleving van de MCR en de SCR

Niet van toepassing: DSW Zorgverzekeraar voldoet aan de MCR en de SCR.

7.7 Overige informatie

De overige informatie bevat informatie over het kapitaalbeheer, die niet in de eerdere hoofdstukken is opgenomen. Naar onze inschatting hebben we alle belangrijke materiële zaken hiervoor opgenomen.

Bijlage 1 : Normenkader

Het normenkader voor het opstellen van deze rapportage wordt gevormd door de volgende wet- en regelgeving, aangevuld met toelichtingen van de toezichthouder:

- Solvency II Directive (2009/138/EG), artikel 51 en verder;
- Gedelegeerde Verordening Solvency II (EU 2015/35), Hoofdstuk 12 en 13;
- Uitvoeringsverordening (EU 2015/2450)
- Relevante richtsnoeren van EIOPA, waaronder EIOPA-BoS-15/109 – Richtsnoeren voor rapportage en openbaarmaking.
- Brieven van DNB, waaronder die van 2 april 2015 (aandachtspunten kwantitatieve rapportage voorbereidende fase Solvency II en toelichting daarop), van 22 januari 2016 (Aandachtspunten Day One rapportage) en 28 december 2017 (Sectorale terugkoppeling jaarstaten 2016).
- DNB Guidance bij kwalitatieve SII Preparatory Guidelines rapportage.
- Q&A Open Boek DNB.

Bijlage 2 : Lijst met gebruikte afkortingen

AAG	Actuaris, lid van het Actuariel Genootschap
ACM	Autoriteit Consument en Markt
AF	Actuariële Functie
ALRA	Asset & Liability Risk Analysis
ALM	Asset & Liability Management
AMSB	Administrative, Management of Supervisory Board
ARC	Audit & Risk Commissie
BoS	Board of Supervisors
BW	Burgerlijk Wetboek
CPB	Centraal Planbureau
DKG	Diagnose Kosten Groep
DNB	De Nederlandsche Bank
EIOPA	European Insurance and Occupational Pensions Authority
ESG	Environmental, Social and Governance
FKG	Farmacie Kosten Groep
GITC	General IT Controls
IA(F)	Interne Audit (Functie)
IC	Interne Controle
KRC	Key Risk Controls
MCR	Minimum Capital Requirement
NHT	Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden
OBV	Opbrengstverrekening
ORSA	Own Risk & Solvency Assessment
OTAP	Ontwerp, Test, Acceptatie, Productie
OWM	Onderlinge Waarborg Maatschappij
pgb	Persoons Gebonden Budget
Rbb	Regeling beheerst beloningsbeleid
RMA	Regeling Medische zorg Asielzoekers
RSR	Regulatory Supervisory Report
RvB	Raad van Bestuur
RvC	Raad van Commissarissen
SCR	Solvency Capital Requirement
SII	Solvency II
SIRA	Systematische Integriteits Risico Analyse
SFCR	Solvency & Financial Condition Report
SH	Stad Holland (Zorgverzekeraar)
SRA	Strategische Risico Analyse
SVB	Sociale Verzekerings Bank
U.A.	Uitgesloten Aansprakelijkheid
UFR	Ultimate Forward Rate
Wlz	Wet langdurige zorg
Wft	Wet financieel toezicht
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
ZiNL	Zorginstituut Nederland
Zvw	Zorgverzekeringswet